

NOWY Kurier Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Sobota, dnia 24 stycznia 1914 r.

Redakcja i administracja „Now. Kurjera Łódzkiego” mieści się w lokalu przy ul. Zachodniej № 37.

Interesowani do redakcji, zgłaszać się mogą od 12 do 3 po południu i od 6 do 7 wiecz.

Administracja otwarta od 8 rano do 7 wiecz.

Adres telegraficzny „Łódź Kurjer”

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca, za artykuły nieoznaczone z góry ceną, honorarjów

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, miesięcznie kop. 50.

Za odnośnienie do domu lub przesyłkę pocztową dolicza się 20 kop. miesięcznie.

Za przesyłkę zagranicę dolicza się 60 k. miesięcznie

Zmiana adresu 20 kop.

Telefon № 253.

Cena ogłoszeń: I-sza strona 50 kop. za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 50 kop. nekrologi i reklamy 15 kop., ogłoszenia zwyczajne 10 kop., Drobne ogłoszenia 1 1/2 kop. za wyraz

Ogłoszenia zamiejscowe I strona 50 kop. reklamy po 20 kop., zwyczaj. 12 k. za wiersz lub jego miejsce, w tekście 75 kop.

administracja **wypłacać nie będzie.**

Agentury: w Łodzi Biuro ogłoszeń „Promień”, Piotrkowska 81; w Pabjanicach A. Wadzyński, Zamkowa 23; w Zgierzu: Nowy Rynek, kiosk Aleksandra Lacha
WYŁĄCZNE PRAWO przyjmowania ogłoszeń w Rosji, za granicą i w Król. Polskiem, oprócz Łodzi i okolicy, oddane jest Domowi Handl. L. i E. Metzli i S-ka

Towarzystwo Akc. „Siemens”

Wotan

LAMPKA
Z NITKĄ ŚWIETLNA
Z DRUTU CIĄGNIĘTEGO
DOSTAĆ MOŻNA WSZĘDZIE.

Teatr Polski

Cegielniana 63
(DRAMAT i KOMEDJA).

Dziś
wieczór

„DEMON ZIEMI” z występem Żelazowskiego

Jutro
po poł.

„ORLE”

Jutro
wiecz.

„Demon ziemi”

Opera i Operetka

Łódzka

ul. Konstantynowska № 16.

Dziś
wieczór

Piękna Rizeta

Jutro
po poł.

Sztygar

Jutro
wiecz.

Żarg na Dziewczęta

We wtorek została
OTWARTA
nowa warszawska

Cukiernia

Feliksa Pągowskiego ::
Zawadzka II. Firma egzystuje 35 lat
i nagrodzona parokrotnie medalami. 3

Emilia Neufeld

LEKARZ DENTYSTA,

Przyjmuje

od godziny 10 przed poł. do 8 wiecz.
Benedykta 10, róg Wólczańskiej
Tel. 23-31. 2106-1

Sanatorium „UNITAS”

dla cierpiących na choroby wewnętrzne, chirurgiczne i kobiece z oddziałem dla położnic

przy ul. Pustej Nr. 11 róg Mikołajewskiej.

dawniej Lecznica Prywatna, Piotrkowska 251. Tel. 11-78 i 13-05 (Gabinet lekarski).

Wzorowe urządzenia: centralne ogrzewanie wodne, elektryczne oświetlenie, elektryczna winda, we wszystkich pokojach woda zimna i gorąca również telefon;

4 sale operacyjne—2 porodowe.

Pierwszorzędne urządzenia sterylizacyjne.

Laboratorium, pracownia Röntgena lecznicza i rozpoznawcza.

Elektroterapia d'Arsonvalizacja. Dł. hermia. Aparat do leczenia słońcem

Mechanoterapia. Masaż wibracyjny. Leczenie wiatru rdzenia metodą Frenkla.

Oddział Wodoleczniczy

z najnowszymi urządzeniami: natryski, kąpiele rzymskie i ruskie, kąpiele kwasowęglowe, solankowe, elektryczne wodne i świetlne, czterokomorowe i t. d.

Lekarz stały i akuszerka na miejscu.

Ceny umiarkowane, poczynając od 2-eh rb. dziennie.

NICEA

37, Promenade des Anglais

Hôtel Negresco

Dyrekcja: H. Negresco

Casino Municipal de Nice.

350 pokoj. 300 łazienek.

Telefon w każdym po oju.

Najpiękniejsze Apartamenty w

Nice. Kuchnia powszechnie

znana z dobroci. 10r—

CENY UMIARKOWANE.

Laboratorium

chemiczno-bakterjologiczne

Magistra N. Schatza.

Piotrkowska 37. Analizy lekarskie: mocz, płwocin, krwi i t. d. Analizy chemiczno-techniczne, wody, mydła tłuszczów i t. d. Badania 1279-50 krwi na syfilis.

pom. Adwokat. Przysięgł.

Adolf Weller

przeprowadził się na ul.
PIOTRKOWSKĄ Nr. 33.

tel. 11-31 godziny przyjęć 4-7

Zapałek krajowej fabryki „Mszczonów”

Żądać wszędzie.

Wakuje posada, Sekretarza Kancelarii,

Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy Pracowników Handlowych m. Łodzi

z gruntowną znajomością buchalterii, korespondencji w językach polskim, rosyjskim i niemieckim, oraz wszelkich czynności wchodzących w zakres instytucji społecznych.

Szczególne oferty z podaniem warunków przyjmie PREZES STOWARZYSZENIA od adresem kancelarii (Spacerowa 21).

ZŁOTE WIECZNE PIORO

Penkala

System z bezpiecznikiem - wykonanie precyzyjne.

Cena Rb. 5.50, 6.-, 6.50 i wyżej.

Ołówek kieszonkowy „Penkala“ kop. 50, w wybornym wykonaniu kop. 75 i Rb. 1.

Do nabycia wszędzie.

Przedstawiciel dla Łodzi: **Jakób Eiger**, Widzewska 89. N. tel. 3 42.

11953-3

KAZIMIERZ OSSOWSKI

INŻYNIER

Obrońca Patentowy

Petersburg Woźniarski, Prospekt 20
Berlin Potsdamerstr. 5.

KALENDARZYK.

Sobota, 24 stycznia 1914 r.

Dzisiaj: Tymoteusza B. W.

Jutro: Nawrócenie św. Pawła.

Praca kobiet i dzieci.

Kwestję skrócenia dnia roboczego w drodze prawodawczej, życie już dawno wysunęło na porządek dzienny. W roku 1906, a nawet nieco później, dopóki jeszcze nie rozproszyły się „marzenia niedorzeczne“ o wkrótce mającej nastąpić przebudowie życia, w dziennikach, miesięcznikach i na posiedzeniach Towarzystw najzupełniej poważnie omawiano sprawę wprowadzenia ośmiogodzinnego dnia roboczego, i takie poważne skrócenie czasu pracy dla wielu wydało się najzupełniej wykonanym.

OKRUCHY TYGODNIOWE.

Mrozy — Widoki przemysłu. — Szigawka. Nowe Tow. P. P. S. — Denuncjacja orszaku p. Dmowskiego — Włór „Słowa”. — Zasięg naszej arystokracji — Mazochizm a Macochizm.

Niema chyba na świecie więcej ośmieszającego sposobu rozpoczęcia konwersacji salonowej czy też pogadanki felietonowej, nad meteorologiczną, polegającą na stwierdzeniu powszechnie wszystkim znanego stanu pogody i zakomunikowaniu szych spostrzeżeń jakby czegoś godnego. Nie ma jednak reguły bez wyjątku, i ośmielam się twierdzić, że o ile wstęp ten może wydawać się śmiesznym w Piotrkowie lub Koziegłowach, nie jest on takim w naszej Łodzi, w której bytowanie stan pogody odgrywa specjalnie ważną rolę. Mroz bowien, ten wielki mostowniczy niezumerzonych obszarów państwa rosyjskiego, pozwala dotrzeć wytworom naszego przemysłu do takich zakątków i zaprzepaszczonych osad, bliskiego Wschodu, z którymi w czas zwykły połączenie jest możliwe tylko pieszo, „no aeroplanem“. Podczas mrozów wyrób łódzki znajduje zbyt na Wschodzie, magazyny w szybkim tempie się wypróżniają, co stanowi zapowiedź dobrego sezonu na rok przyszły.

Masy pracujące z lepszą otuchą mogą spoglądać w ciemne zazwy-

Gdy kwiaty wiosenne wyblakły i nadszedł przejmujący chłodem okres jesienny, zaprzestano rozmów o ośmiogodzinnym dniu roboczym, lecz pomimo to nawet w środowisku przemysłowców, trwało nadal przekonanie, że rząd, ażeby spełnić poczynione obietnice, użyje wszelkich środków w tym celu, ażeby przeprowadzić skrócenie pracy do 10 i pół godzin, zamiast 11 i pół, jak obecnie, a że dla kobiet i dzieci będzie zaprowadzony jeszcze krótszy dzień pracy.

Przekonanie to tak głęboko było zakorzenione, że gdy w niektórych pismach ukazała się wiadomość o nowym projekcie prawa opracowanym przez ministerium handlu i przemysłu, a dotyczącym pracy kobiet i dzieci i zabraniającym takowej w nocy, w czasie między godziną 9 wieczorem, a 5 rano, — to projekt ten zrozumiano w ten sposób, że ogarnia on również przemysł włóknisty, pracujący na dwie zmiany po dziewięć godzin, t. j. 18 godzin na dobę.

Zakazanie pracy kobiecej w porze nocnej z powodu przeważającej pracy kobiet i wyrostków w tego rodzaju fabrykach doprowadziłoby do

czaj jutro. Czy jednak ta nadzieja spokojniejszego jutra może wynagrodzić posępne dziś — rzecz to więcej niż wątpliwa. Zuów termometr jest jednocześnie sygnałem zwykłej dla całego syndykatu, mówiąc dyplomatycznie, dla całej ręki, mówiącej wprost po polsku, handlarzy węgla, którzy cenę swego towaru łączą do wysokości niedostępnej dla kieszeni przeciętnego robotnika. Teraz dopiero jest on w stanie ocenić dobrodziejstwa wynikające z przeudnienia mieszkań proletariackich. Skupienie kilkunastu osób w jednej ciasnej izbie, czyni opalenie jej zbyt ciężkim; samo oddychanie tylu ludzi wystarcza do ogrzania powietrza, a w ciśniecie i tłoczeniu się w jeden kłęb ciał, jeden osobnik używa swego ciepła drugiemu — elementarny związek spółdzielczości.

Jednocześnie Pogotowie, zarówno to ogólne, na którego korzyść niedawno oddawaliśmy się intrydze, flirtowi i udawaniu zabawy jak i to drugie, wyznaniowe, wraz z nastaniem mrozów, wykazuje wzmożoną działalność.

Gdzieindziej atra nie wywiera takiego wpływu, lecz u nas, w Łodzi, wpływ ten jest nadzwyczajny. Za miasto uważa się tu tylko ulicę Piotrkowską i to nie na całej jej długości; wszelkie zaś chociażby najbardziej ożywione przecznice korzystają z przywilejów wielkomięskiego komernego, lecz nie podlegają obowiązkom i porządkom miejskim.

tego, że fabryka w pełnym biegu byłaby tylko przez 18 godzin na dobę, z czego wynika, że i mężczyźni pracowaliby jednakową ilość godzin z kobietami.

Jeżeli ten projekt prawa wszedł w życie, to w Łodzi, gdzie przodującym jest przemysł włóknisty nastąpiłoby faktyczne zaprowadzenie ośmiogodzinnego dnia roboczego, skrócenie pracy maszyn i znaczy się zmniejszenie produkcji o jakieś 12 procent, i podniesienie wartości o jakieś 8 procent.

Obecnie, przemysł bawełniany, jak wiadomo, przechodzi długotrwałe przesilenie, i chociaż zmniejszenie produkcji byłoby bardzo korzystne dla przemysłu, lecz na podskoczenie cen nie można byłoby liczyć z powodu słabego stanu rynków zbytu.

Przeniesienie wzmożonej ceny produkcji na spożywcę byłoby bardzo trudne. Nic przeto dziwnego, że ogłoszone wiadomości wywołały wielkie zainteresowanie w sferach przemysłowych; zaczęto wliczać wielkość podrożeń towaru, a nawet brano pod uwagę konieczność zmiany opłat cłowych z powodu zasadniczej zmiany warunków pracy.

W rezultacie okazało się, że góra zrodziła mysz: projekt prawa, już wogóle zacofany w stosunku do przemysłu włóknistego, nie wnosi żadnych zmian, — wszystko pozostaje po staremu.

Oto zasadnicze punkty projektu prawa, który wnosi minister handlu i przemysłu do Dumy państwowej. Małoletni od 12-tu do 15-tu lat mogą być przyjmowani do pracy o ile ukończyli szkoły początkowe.

Wyrostki do 17 lat i kobiety nie mogą pracować pod ziemią (w kopalniach).

Młodzież przed ukończeniem 17 lat i kobiety nie mogą pracować w czasie między godziną 9 wieczór a 5 rano. W tych zakładach, w których wprowadzona jest ośmiogodzinną pracą na dwie zmiany, jako okres podczas którego kobiety i wyrostki nie mogą pracować, należy uważać bezustanną sześciogodzinną przeciąg czasu w obrębie między godziną 10 wieczór a 6 rano.

Ciągłość dnia roboczego nie powinna przekraczać: a) dla małoletnich ponad sześć godzin na dobę, b) dla

Gdy skorupa lodu pokryje ich chodniki, w czasie normalnym swą powierzchnią przypominającą w miniaturze zbatwanione morze lub jeżeli kto woli, szczyty, doliny i przełęcze alpejskie, przechodząc co chwila spostrzegać może postacie ślizgające się, upadające, leżące, podnoszące się lub też podnoszone i przez Pogotowie odwołane.

Zwyczaj wyrabiania lodu z chodników, posypywania ich piaskiem lub popiołem w Łodzi nie jest przyjęty, jako zbyt uciążliwy dla wyczerpanej na melioracje miejskie (kanalizacje, wodociągi, szpitale) kieszeni kamieniczników.

Jakkolwiek jest rzeczą brzydką źle życzyć komukolwiek z bliźnich swoich, byłoby jednak dla dobra ogółu rzeczą nad wyraz pożądaną, ażeby kiedykolwiek uległ na druku łódzkim złamanie lub chociażby zwichnięciu nogi i-ty dygnitarz nie męszy jak IV lub V klasy.

Wtedy zrobiłby się huczek w odpowiednich dekanatach; czytaliśmy sakazujące pod osobistą odpowiedzialnością właścicieli domów (do 300 rub kary lub 3 miesięcy aresztu) rozporządzenia wyrabiania lodu na chodnikach.

Nadzieja ta opiera się jednak na podstawach bardzo kruchych, gdyż tak wysocy dostojnicy przeważnie nie chodzą pieszo, ani się też w przecznice i bochnice nie zapuszczają, lecz „rozjeżdżają“ po Petrynie.

Nie pozostało więc na razie nic innego, tylko uzbroić się w cierpli-

wyrostków i kobiet — ponad 10 i pół godzin, a w soboty 1/2 w wigilję świąt 10 godzin na dobę.

Podczas pracy ośmiogodzinną na dwie zmiany w celu przeniesienia zmian, dopuszczalne jest powiększenie pracy dziennej do 12 godzin na dobę, ale pod tym warunkiem, ażeby ogólna ilość godzin pracy w ciągu dwu tygodni nie wynosiła więcej jak 108 godzin.

Małoletni, do 15-tu lat mogą być dopuszczani do pracy ponad zwykłą normę w następujących wypadkach:

a) gdy tego wymagają państwowe lub społeczne potrzeby; b) podczas krótkoterminowych prac sezonowych (w cukrowniach, cegielniach, fabrykach krochmalu, konserw i t. p.); c) przy pracach podczas reparacji w wypadkach nagłego zepsucia motorów i przewodników; d) podczas prac czasowych z powodu pożaru, zepsucia i t. p.; e) podczas wykonywania prac, nieodpornych w celu odwrócenia niebezpieczeństwa, grożącego życiu ludzi i mieniu, lub w celu przywrócenia oświetlenia, kanalizacji, lub naprawy drogi; f) przy wykonywaniu prac około wydawnictw prasy periodycznej. W tych wypadkach ciągłość zwykłej, lub nadzwyczajnej pracy nie powinna przekraczać 48 godzin na tydzień.

Wyrostki do lat 17-tu i kobiety mogą pracować ponad normę w tych wypadkach, gdy ta praca jest nieodzowną ze względów technicznych wytwórczości, jednakże pod warunkiem, ażeby ilość godzin pracy zwykłej, jako tej ponad normę, nie przekraczała 75-ciu godzin na tydzień.

Głównemu zarządowi fabrycznemu przysługuje prawo wydawania, w miarę rozwoju tych ustaw, specjalnych przepisów i instrukcji, jako też zmniejszania trwania czasu roboczego w wytwórczości szkodliwej dla zdrowia.

Wprowadzenie w życie nowego prawa projektowane jest po roku od dnia jego wydania, prócz tego może ono nie być stosowane względem tych robotników, którzy w czasie wydawania prawa już pracują w fabrykach.

Jak widzimy nowe prawo daje robotnikom bardzo mało. Ale tę sprawę omówimy w specjalnym artykule.

Z. R.—105.

wość i oczekiwać odwilży lub... samorządu. — Tylko z tym samorządem bardzo kruchym, i byłoby najlepiej, żeby go nie dano wcale i pozostawiono rzeczy po dawnemu, z mianowanym prezydentem w otoczeniu mianowanych manekinów, czyli rajców miejskich. Przecież lepiej chyba ażeby rusyfikację prowadziły żywy importowane, niż siły miejscowe i w dodatku wybieralne. Inne jednak są zdania nasi „niezbedni i nieodporni“. Zespoliczysy się w zgrany komplet pod batutą starego majstra od zacnej pamięci „Kraju“ i i dla okazy wciągnawszy w swe szeregi kilku młodszych przemysłowców, ostrzą oni zawczasu swe noże, w celu podziału municypalnego piecoga, nie pytając, czy będzie strawnym, czy też z haniebnym zakalcem.

Zacny ten zespół przeży już swe mięsne, nadyma się i stęka, ażeby przez piachy i błota popychać rydwan pracy społecznej, i dlatego przezwiał się P. P. S. — Dobrze to znane postacie ci nasi „niezbedni“ męczennicy i dyrektorzy, znamy ich od lat wielu. — Pamiętamy dobrze, jak przed laty 8 — 9, stronnictwo, do którego ci panowie należeli lub też sympatyzowali, wydawało odezwy ludowe, nazywane „Przykazaniami narodem“. Czytaliśmy w nich wtedy:

„Należy wszelkimi sposobami zwalczać pismo, jak „Słowo“, „Kurier Polski“, „Kraj“ (redaktor Erazm Piltz przyp. autora), dla ich znieprawiającego naród kierunku, oraz „Ro-

Z Parany i o Paranie.

III.

60,700 polaków osiadłych w Syberji Wschodniej w ciągu roku jednego...

Cyfrę tę są niezmiernie wymowne i nasuwają długi szereg myśli nienajweselszych, wskazują też, że wychodźstwo polskie jest ogromne, znacznie większe, niż ogół przypuszcza.

Na ich tle sprawa Parany tym bardziej nabiera zasadniczego znaczenia i wznosi się ponad poziom przeżyć Ciurysków i Sokolów, do którego ją sprowadzali i sprowadzają Caro'wie i Gorsey. Sprawa Parany nie jest kwestią przynależności, zawodów, rozczarowań i ponownego następnie, jeżeli nie entuzjasmowania się, to w każdym razie zadowolenia Paraną tych lub innych jednostek, lecz kwestją skupienia naszego osadnictwa, wytworzenia nowego polskiego społeczeństwa, aczkolwiek niezależnego od dawnej otczyny, jednak mającego wielkie znaczenie dla rozwoju ducha, literatury, sztuki.

Kiedys za pierwszych trzech Bolesławów społeczeństwo polskie, jak starożytny Anteusz, czerpało siły swoje z ziemi, rosło, potężniało. Była to moc piastowa. Wyrazicielem tej mocy był pierwszy na wpół legendarny Bolesław. Więź z ziemią nie trwała długo. Stan wojacki odrywa się od niej, stan kmiecy zostaje przykuty łańcuchami niewolnika. Moc piastowa znika. Polska zaczyna kurczyć się w granicach i później niemocą swoją zaraża zdobywcą Litwę, Litwę Gedyminów i Witoldów. Dzisiaj nie tradycji piastowskiej zaczyna się na nowo nawiązywać. Zdobywamy ponownie Śląsk, Kaszuby, Rus Chełmską, karczujemy i zaludniamy puszcze parańskie.

Rosnie i przeży się moc polska szczególnie tutaj, w Paranie, w warunkach, przypominających piastowe, marzy ona o lotach ikarowych.

Polscy wychodźcy, ciemni, opuszczeni i zapomniani przez naród cały, na wolnej ziemi parańskiej przerażają się zupełnie, nabierają rozmachu i na zgłiszczach puszczy stuletnich zakładają nowe zbiorowiska życia, nadają całym okolicom charakter wybitnie polski. Wprost przeciwnie dzieje się tu, jak na Syberji, gdzie nie tylko nowe pokolenie, lecz i stare w ciągu lat piętnastu zapomina języka polskiego. Tutaj właśnie nowe pokolenie są czynnikami bardziej twórczym, one samorzutnie kolonizują ogromne obszary i wytwa-

rzają typ, zbliżony do wolnego kmiecia piastowego, który pracował, tworzył i zdobywał.

O rozlewności życia polskiego w Paranie, o urastaniu jego w moc szczególnie napiszę później, kiedy zbieranie danych statystycznych w municypium (powiecie) Palmeryjskim przedsięwzięte przez grono ludzi dobrej woli, będzie zakończone i kiedy każde twierdzenie swoje będę mógł poprzeć cyframi.

Życie współczesne nie zna narodu bez warstwy rolniczej, z której mogą powstać netylko wszystkie inne warstwy ale i odrodzić się naród cały. Odrodzenia czeskie, słoweńskie, rusińskie i t. d. stwierdzają to najniezawodniej. W Paranie dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności zdołaliśmy zmonopolizować rolnictwo, jesteśmy jedyną warstwą rolniczą kraju. O tubylcu, jako rolniku, mowy być nie może.

Ernesto de Oliveira, minister rolnictwa w Paranie, na łamach „Chacarase Quintaes”, najlepszego rolniczego pisma brazylijskiego, wychodzącego w São-Paulo, w № 2 z dnia 15 lutego na stronie 7, w artykule „Maravilhoso progresso agrícola do Paraná” (nadzwyczajny postęp w rolnictwie parańskim, dosłownie: cudowny postęp rolniczy Parany) pisze: „Nasi ziomkowie o miedzę z kolonistą cudzoziemcem, który przywiózł ze swojej ziemi umiejętność obchodzenia się z plugiem, żyją lat 20, widzą go uprawiającego tę samą rolę lat 20, a jednak mającego plody każdego roku. Lecz nasz ziomek jeżeli nie wyrąbie rocznie kilku akrów (akr = 4,5 morga) lasu, jeżeli nie zamieni go w popiół, jeżeli nie zniszczy ogromnego bogactwa, zawartego w drzewie, może umrzeć z głodu. Naprawdę szukałem w Paranie choć jednego ziomka, któryby uprawiał rolę plugiem, dotychczas nie znalazłem ani jednego (podkreślenie moje). Wynika to po części z urodzajności ziemi, która produkuje przy użyciu jakichś takich wysiłków, lecz sytuacja zaczyna się zmieniać na gorsze” i t. d.

Słowem, idealne wprost warunki dla powstawania i rozwoju nowego społeczeństwa, skupiania tutaj a nie gdzieindziej naszego osadnictwa.

Myśl ta nie jest nowa. Krzewił ją w swoim czasie T-wo Handlowo-Geograficzne (prof. uniwersytetu lwowskiego, Siemiradzki, adwokat krajowy dr. Ungar, inżynier Downarowicz i inni), krzewił ją „Przegląd Wszechpolski”, a dyktator narodowej demokracji, p. Roman Dmowski, po 8 miesięcznym pobycie w Paranie nawet grubą książkę napisał, jak mamy rozwijać tężyżnę narodową, kolonizując kraje dziewicze.

„Opiekunowie polskiego irredentyzmu” z dnia 20 stycznia r. b. Takiego steku beczelnie wymyślonych i z palca wysychnych bredni w połączeniu z pełnymi perfidji niedomówieniami nie zdarzało mi się dotychczas czytać w żadnym po polsku drukowane piśmie, nie wyjąwszy nieboszczki „Oświaty”. Niestety warunki w jakich znajduje się nasza prasa nie pozwalają mi szczególnie wyrazić wszystkich świadomych kłamstw i nieswiadomych niekonsekwencji, na jakie sobie pozwala lejb-organ pana Dmowskiego. Jestem przekonany, że położyłby się na nowo do grobu, gdyby przypadkiem zmartwychwstał Andrzej Zamojski i zobaczył użytek, jaki uczynił p. Dmowski z daru, tajnie a z magnacką dezygnacją sypnietego przez jego wnuka.

Drzewem pochyłem, po którym harcuje organ pana Dmowskiego i pokrewne mu „Słowo” jest obecnie, oprócz żydów, Komisja Tymczasowa. Według bezimiennego autora wspomnianego artykułu jest ona winna temu, że język polski wyrzucono z samorządu; składa się ona albo z „mających pozbawionych sumienia obywatelskiego”, albo też „rycerzy przemysłu politycznego”. Do liczby pierwszych jak nawiązałem ów autor zalicza... Stefana Zeromskiego! Zeromski, ten wielki pokutnik narodu, jak Konrad cierpiący za miliony, twórca „Dumy o Hetmanie”, „Popiołów”, „Mogity”, „Urody Życia” i t. d. i t. d., uważający za swe zadanie: „rozrywać rany polskie, żeby się nie zablizniły, błoną podłości!” Po przeczytaniu tych słów, gotów jestem u-

wierzyć, że najdzielniejszym mężem Polski jest pan Dmowski, najmędrszym—pan Baliński, najlepiej redagowanym piśmie—„Dwugroszówka”, że żydzi zarzęni Andriuszę na mace, że biskup Łosiński jest najwyższalceńszym z prątów, że najlepszym trunkiem—kazonne stołowe wino, a największym szykiem—tłuczenie luster w gabinetach restauracyjnych. Niestety warunki zewnętrzne nie pozwalają merytorycznie rozprawić się z „Gazetą Warszawską”.

„135-letnie” „Gazecie” sekunduje „Słowo”. Będąc organem ludzi lepiej od pana Dmowskiego wychowanych i na punkcie honoru od niego wrażliwszych „Słowo” nie puszcza się na ślizgą drogę fałszu i denuncjacji, lecz po jasnie pańsku dworuje sobie ze szczupłości funduszy Komisji Tymczasowej. Nie zdaje sobie ono sprawy z tego, że te fundusze zebrane zostały jedynie w Galicji, bo gdzieindziej ich zbierać nie wolno; że złożyli się na nie nie adherenci „Słowa”, magnaci, przegrzywający miliony w ciągu jednej nocy, biorący od rządu pruskiego Judaszowskie srebrniki za zaprzepaszczonej Ziemi Wielkopolską (nad której losem „Gazeta” łączy krwawo roni) lecz ubogie masy ludowe, ofiarowujące swą kilkuhalerzową krwawicę.

Chyba „Słowu” dobrze wiadomo, że jedno pańskie śniadanie wystarcza na całoroczne, bez przymierania głodem, wyżywienie rodziny chłopskiej? Zresztą, organ stery, z której wyszli Ronkierowie, Bispingi, Mielżyńscy i t. p. „bohaterowie” sensacyjnych spraw kryminalnych,

Nową jest tylko forma działalności, innymi są nosiciele tej idei, paranoi (wyrażenie p. Kurnatowskiego w „Prawdzie”), milreisa (twierdzenie p. Górskiego w „Wychodźcy”), co kto woli.

Oto zamiast ludzi poważnych, mających stanowiska i marzących we Lwowie lub w Warszawie o migdałach parańskich, zjawia się w samej Paranie grupa ludzi młodych, przeważnie, bez stanowisk i bierze się do czynu, podnosi do góry sztandar, opuszczony przez Siemiradzkiego i Ungarów.

Czy dąca zamierzonego przedsięwzięcia? Przyszłość pokaże. W każdym razie nie do niej będą się stosowały słowa poniższe, wyjęte z lwowskiego „Lamusa”:

Psia krew!
Wszak mogłem też mieć złoto
A mam garsć pełną plew...
Gdy oto w pobok kapie, kapie złoto
Z zaczarowanych drzew.

Psia krew!

Michał Pankiewicz.

Działalność i byt Stow. Łódzkich.

Łódzkie Tow. szerzenia wiedzy handlowej.

Byt szkoły pracowników handlowych m. Łodzi, istniejącej od dnia 24 września 1901 r., został w r. 1906 zachwiany. Z tego powodu grono osób, przeważnie członków rady opiekuńczej tejże szkoły, z p. Wachsem na czele, powzięło myśl utworzenia Tow., któreby nabyło urządzenie szkoły i w dalszym ciągu ją prowadziło. Legalizację swej ustawy Tow. uzyskało na początku 1907 roku. W końcu tego roku odbyło się organizacyjne zebranie Tow., które przyjęło nazwę „Łódzkiego Tow. szerzenia wiedzy handlowej”, które swą działalność rozpoczęło we wrześniu 1907 r. Polega ono tylko na utrzymaniu wyżej wymienionej szkoły, w języku wykładowym polskim, chociaż ustawa przewiduje zakładanie i utrzymywanie w Łodzi wszelkiego typu szkół i kursów handlowych: niższych, średnich i wyższych. Wpływa na to brak funduszy i trudność wyjednania koncesji.

Szkola, utrzymywana przez Tow., należy do typu czteroklasowych szkół handlowych, jakkolwiek zakres wykładowych ogólnie - kształcących przedmiotów odpowiada sześciu klasom średnich zakładów naukowych.

Ponieważ program klasy pierwszej odpowiada programowi klasy trzeciej szkół średnich, przy szkole istnieją dwie klasy przygotowawcze: niższa i wyższa.

W szkole kształcą się obecnie 350 uczniów. Od założenia szkoły ukończyło ją 113 wychowalców, z których 15 ukończyło wyższe zakłady naukowe zagranicą, reszta zaś pracuje w różnych instytucjach przemysłowo-handlowych, ku ogólnemu zadowoleniu pracodawców, którzy sami zwracają się do zarządu szkoły przy obsadzaniu posad.

Towarzystwo liczy 315 członków, którzy wnosząc składki regularnie, wpłacają około 6 tysięcy rb. rocznie. Na budżet, który wynosi około 27 tysięcy rb., składają się, oprócz składek, ofiary dobrowolne oraz wpisy, które przynoszą przeszło 20 tysięcy rb. rocznie. Pomoc Tow. wyraża się zatem w formie pokrywanego deficytu szkoły.

Świetnie prowadzona, pod kierunkiem wytrawnego i światłego pedagoga, długoletniego inspektora uczelni, p. R. Tulina, szkoła ta rozwija się stale i doskonale odpowiadając swym celom, wyświadcza cenne usługi przemysłowi i handlowi miejscowemu, przysparzając Łodzi zdolnych, wykształconych i sumiennych pracowników handlowych.

Niestety szkoła nie posiada dotąd własnej siedziby, obecna zaś nie odpowiada elementarnym zasadom higieny i estetyki.

Spieszmy jednak dodać, że sprawa ta znajduje się obecnie na dobrej drodze. Oto dzięki hojnej ofiarze p. Jakóba Hertza, w sumie 60 tys. rub., specjalnie utworzony komitet budowy szkoły zamierza postawić, na placu przy ulicy Dzielnej, będący własnością Tow., nowy gmach dla szkoły.

Dodajmy, że dzięki ofiarności innych osób, które nie życzą sobie ujawnienia ich nazwisk, Tow. posiada już fundusze na urządzenie szkoły.

W ten sposób budowa nowego gmachu rozpocznie się na wiosnę r. b. zaś w roku 1915 szkoła znajdować się już będzie we własnym lokalu.

Wielce zasłużonym prezesem jest p. B. Wachs, wiceprezes — p. A. Goldberg, skarbnikiem — J. Muszkat sekretarzem — adwokat Paweł Rozental; członkami jego są pp. R. Tulin, J. Kohn, Michał Kon, M. Kernbaum, L. Margulies, L. Maybaum, L. Mendelsohn i B. Ginsberg.

jest zupełnie w porządku, gdy po ochroną praw wyjątkowych i knebłów prasowych drwi sobie z wysiłków ludowych, — klasa, którą przedstawia „Słowo”, światu całemu nie pozwala zapominać o polakach, zapominając całe szpalty dzienników swojemi „czynami”, w czym w miarę sił godnie mu świadczy pomoc nasz kler w osobie Macochów, Starczewskich, Świeżo właśnie, jak donoszą dzienniki, odbył się niezwykły epilog Macochiady, przy udziale czarnych świec, psalmów pokutnych, odczytywaniu ekskomunikacji i t. p. efektów scenicznych, znanych z dramatów Wiktora Hugo. Z powodu Macocha i świeżej sprawy magnackiej w Wielkopolsce, ktoś słusznie zauważył w rozmowie ze mną, że sami magnaci cierpią u nas nie tylko na mazochizm, lecz i na macochizm.

Czem jest mazochizm, wiem a Kraft-Ebinga, lecz co znaczy macochizm?

Macochizm jest to troska mordercy o zbawienie duszy swej ofiary. Jak Macoch, mordując swego bratanka, udzielił mu jednocześnie absolucji *in articulo mortis*, tak i hr. Mielżyński, zastrzeliwszy swą żonę i jej współnika, przedewszystkiem postąpił po księdza, aby udzielił im rozgrzeszenia.

Tak więc, dzięki polskiemu hrabiemu i polskiemu zakonnikowi, przybył nowy termin naukowy. — Jest to chyba dowód, że nie kroczymy w ogonie kulturalnego pochodzenia narodów.

Puck.

Nagrody 150 rubli

W drodze z ul. Długiej 46 przez Zieloną na Piotrkowskiej 89 zgubiono

PIERSCIONEK

BRYLANTOWY

w platynie. Znalezcza zechce za powyższą nagrodę oddać do mieszkania, dentysty Stalkina, Piotrkowska. Nr 58. 4842-

Na polaków służy w wojsku?

Londonyjskie polskie biuro prasowe obliczyło ilość polaków, służących jako rekruci w wojskach trzech państw rozbiorowych.

Cyfra jest ogromna — 219 tysięcy w czasie pokoju, a na wypadek wojny 593 tysięcy. Jest to armia, większa od armii angielskiej, hiszpańskiej, szwedzkiej i t. d.

Te liczby rozdziela się w następujący sposób na poszczególne państwa:

	w czasie pokoju	w czasie wojny
w Rosji	120,000	400,000
w Austrii	59,000	82,000
w Niemczech	40,000	111,000

Wiadomości ogólne.

Walka z zamieciami śnieżnymi. Komisja specjalna, powołana przez ministerium komunikacji do omówienia sprawy sposobów walki z zamieciami śnieżnymi, które tak bardzo dają się we znaki, — powzięła wnioski następujące: każdy odcinek kolejowy, 100 - wiorstowej długości, powinien być zaopatrzonej w jeden wagon do oczyszczania toru ze śniegu; ponieważ wagony takie udoskonalonej konstrukcji kosztują po 5 — 6 i pół tys. rubli, więc dla kolei skarbowych (liczących 55 tys. w.) trzeba nabyć bardzo znaczną ilość takich wagonów.

Na razie jednak postanowiono nabyć tylko 25 wagonów do oczyszczania toru ze śniegu kosztem 150 tys. rb.

Suma ta włączona będzie do budżetu ministerjum komunikacji na rok bieżący.

Literatura w więzieniach. Naczelnik głównego zarządu więzień okólnikiem polecił naczelnikom nabywać dla bibliotek więziennych książkę gen. Nieczwołodowa, napisaną z rozkazu Najwyższego p. n. „Opowieść o ziemi Rosyjskiej“.

Dzieło to ma przyczynić się do „rozpowszechnienia wśród więźniów wiadomości pozytywnej z historii“.

Jak zaznacza „Riecz“, tę samą książkę zaleca ministerjum oświaty dla bibliotek szkolnych.

W sprawie ulg za paszporty. Dotychczas gubernator, naczelnikom miast i oberpolicmajstram przysługiwało prawo zwalniania obcych poddanych od dodatkowej opłaty za paszporty zagraniczne, pobieranej, jak wiadomo, na korzyść Czerwonego Krzyża. Zwalnianie odbywało się na podstawie poświadczeń o niezamożności, wydanych przez cudzoziemskich konsulów ich własnym rodakom.

Obecnie nastąpiła zmiana. Świadectwa o niezamożności mają być wydawane jedynie przez władze policyjne rosyjskie, jako istotnie kompetentne i odpowiedzialne w tej sprawie.

Ze świata.

Parlament egipski. — W Kairze, kiedy uroczyste otworzył parlament. Po złożeniu przez ministrów i posłów przysięgi na wierność prawom, kiedy oświadczył, iż rząd powołał do życia parlament, celem rozszerzenia praw ogółu, współpracy jego w zarządzie kraju i popieranie postępu i dobrobytu narodu.

Postowie i ministrowie dziękowali kedywowi.

Na otwarciu parlamentu obecne było ciało dyplomatyczne i dostojnicy.

Z Cesarstwa.

Δ Rewizje i aresztowania robotników. W Moskwie dokonano masowych rewizji i aresztowań wśród robotników należących do związków zawodowych.

Na posiedzeniu zarządu Tow. rękawiczników, zjawiła się policja, przeprowadziła rewizję i aresztowała wszystkich obecnych w liczbie 25, w tem prezesa, wice-prezesa, skarbnika i sekretarza.

Aresztowano nadto sekretarza Tow. robotników-manufakturzystów, oraz sekretarza stow. krawców.

Δ Demonstracje w Petersburgu. Według wiadomości urzędowych, liczba robotników, strajkujących w Petersburgu, onegdaj, wynosiła 110,604 osoby. W różnych częściach miasta robotnicy usiłowali urządzać demonstrację. Uciłowań takich naliczono z górą 60. Oddziały policji zapobiegły wszystkim tym próbom i rozpedziły robotników. Za śpiewanie pieśni rewolucyjnych, niewykonanie zadań policji oraz demonstracyjnie zuchwale zachowanie się aresztowano 134 robotników. Przy aresztowaniu demonstrantów próbowano w trzech wypadkach odbić osoby aresztowane, przyczem na ulicy Głazowej policjant wystrzelił dwukrotnie bez wyniku, zmusiwszy do cofnięcia się napierających robotników. Zupełny spokój na głównych ulicach przywrócono około godz. 3-ej po poł., na kresach zaś miasta około 8 wiecz.

Δ Hojne gratyfikacje. Pracownikom poczty i telegrafu okręgu charkowskiego wyznaczono z okazji nowego roku, 2,250 rb. gratyfikacji świątecznych.

Okręg charkowski liczy 3,000 urzędników.

Z Litwy i Rusi.

× O kurje narodowości. „Riecz“ donosi, że nacjonaliści w Mińsku, w Pińsku i Bobrujku, czynią ponowne starania o wprowadzenie w tych miastach kurj narodowościowych. Obawiając się jednak, że nawet takie kurje nie dałyby przewagi rosjanom, nacjonaliści proponują udzielić praw wyborczych również lokatorom.

× Mąż zjadł żonę. Pod Dołkinowem, w pow. wileńskim chłop, przyjechawszy z jarmarku, zaczął szarpać żonę zębami, gdy ta zrobiła krzyku, chłop się uspokoił i oboje udali się na spacerunek. Na zaiutrz sąsiedzi, zdziwieni ciszą, weszli do chaty i ujrzeli przerażającą scenę. Na podłodze leżały tylko kości kobiety, a chłop, nierzając się we krwi, dojadł resztę ciała, gdy oderwano go od skrwawionych szczątków, żył już przestał. Przypuszczają, że chłop musiał być pogryziony przez psa wściekłego.

Wiadomości krajowe.

+ kara prasowa. „Dziennik Kujawski“ za wydrukowanie artykułu w nr. 284 skazany został administracyjnie na 100 rb. z zamianą dla red. J. Kossobudzkiego na miesiąc aresztu.

+ Sprawa Bispinga sądzona będzie w warszawskim sądzie okręgowym w połowie maja r. b.

+ Poczta-telegraficzna kasa oszczędnościowa. — W osadzie Czeladź, w gub. piotrkowskiej, otwarta została poczta-telegraficzna kasa oszczędnościowa.

+ Okrutne morderstwo w obłąkaniu. Z Lublina komunikują, że w Suchyni, pod Krasnikiem, zdarzył się fakt okrutnego morderstwa, popełnionego w obłąkaniu. Włoclanin Stanisław Jastrzębski, mający 22 lata, zamordował w nocy siostrę ojca swego, matkę i starszą siostrę.

Młodsza siostra, 10-letnia dziewczyna, jakkolwiek poraniona, zdążyła uciec.

Szaletnica, rozbrojonego przez sąsiadów, odwieziono do Krasnika i osadzono w areszcie.

+ Chrześc. 80-letniego żyda. W Gdańsku, gub. piotrkowskie

odbył się w kościele mieścowym chrzest 80-letniego żyda, Mintuchna. Niedawno chrzest przyjął jego syn i córka.

+ Oświata w gub. lubelskiej. W ciągu ubiegłego roku 1913 w gub. lubelskiej (w jej nowych granicach) znajdowało się 314 szkół początkowych z 346 kompletami w miastach, razem więc szkół tych było 372 z 419 kompletami, licząc w tem i 4 szkoły kolejiowe.

Szkolny te nie są rozslane równomiernie: w wielu gminach niema wcale szkół, w 49 — po jednej, w 41 po 2, w 25 po 3, w 4 po 4, w 1 po 5, w jednej 6 w 2 po 7 i w jednej gminie 8 szkół. Pozatem istnieje jeszcze 7 szkół cerkiewnych, z 10 kompletami, które mają wejść w skład sieci szkolnej.

W najbliższym czasie projektowane jest otwarcie 630 szkół, przede wszystkim w gminach, nie posiadających dotychczas, lub posiadających po jednej szkole.

Dla wykonania całego projektu sieci szkolnej potrzeba będzie ogółem w gub. lubelskiej 1,095 szkół.

Przedstawienia dla naszych abonentów.

Z powodu wyjazdu Operetki łódzkiej na występy gościnne do Częstochowy, następnie 24 przedstawienie dla naszych prenumeratorów odbędzie się w teatrze Opery i Operetki przy ul. Konstantynowskiej Nr 16,

w srode 28 stycznia 1914 r.

Na przedstawienie to wybraliśmy piękną i melodyjną operetkę w trzech aktach z życia fabrycznego p. t.

„EWA“

z pp. Rogińska, Grodnickim, St. Claire, Szczański i Ochrymowiczem w rolach głównych.

Bilety za okazaniem kwitu z opłaconej prenumeraty nabywać można od dziś w administracji pisma naszego.

Kronika.

= (d) Odmowa subsydjum. Ministerjum spraw wewnętrznych nie uwzględniło próby magistratu łódzkiego o wydanie subsydjum jednorazowego w sumie 2,000 rubli „Tow. ligi przeciwgruzliczej“. Odmowa umotywowana jest złym stanem finansowym kasy miejskiej w Łodzi, oraz tem, że budżet miejski zamykany jest w latach ostatnich deficytem.

= (f) Kary dla kolejarzy. Ministerjum komunikacji wydało okólnik do wszystkich pracowników kolejowych, głoszący że za odstępowanie biletu wolnej jazdy osobom obcym płacić będą nie podwójną jak dotychczas a potrójną wartość biletu, a przytem za całą drogę odbytą i z powrotem. Prócz tego winni będą natychmiast usunąć ze służby.

= (f) Drożyna węgla. Brak węgla, wywołany głównie z winy kolei, nie dostarczającej kopalniom potrzebnej liczby wagonów, a również i sztucznie przez machinację spekulantów wywołuje wielką drożynę paliwa.

Na przedmieściach, gdzie ludność kupuje węgiel na ćwiartki, liczone je po 38 kop., co stanowi po 1 rub. 52 kop. za korzec.

Obecnie ponieważ brak węgla daje się bardziej jeszcze odczuwać, cena węgla wzrasta dalej.

Sytuacja więc biednych mieszkańców naszego miasta jest ciężka, jeżeli weźmiemy pod uwagę drożynę ogólną materiałów pierwszej potrzeby.

Dziwnem jest tylko, że znosi się to u nas tak obojętnie. Przecież należałoby znaleźć jakąś drogę wyjścia.

Jeden ze środków posiada w swem ręku chrześcijańskie Towarzystwo dobroczynności.

Przy rozwiązaniu komitetu obywatelskiego przekazano mu około 19 tysięcy rubli. Wprawdzie nad depozytem tym ciąży warunek, aby pieniądze były obrócone na korzyść ro-

botników bez pracy, ale odnosi się to do czasów, gdy nastąpi jakiś kryzys ekonomiczny.

W gospodarowaniu tym funduszem pozostawiono Tow. swobodę zupełną.

Ponieważ obecnie niema już kryzysu w tem znaczeniu, aby Tow. musiało utrzymywać zastępy pozbawionych pracy, przeto mogłoby śmiało użyć leżącego bezczynnie i mało procentującego funduszu na zakup dużych partii węgla, który następnie sprzedawałoby po niskiej cenie ludności tubelnej.

Pieniądze depozytowe nie byłyby zagrożone, bo węgiel dzisiaj to jedna z najpoważniejszych lokacji kapitału.

Z drugiej strony, sprzedając go nawet tanio, znacznie taniej, niż składnicy dzisiaj, można jednak osiągnąć spore zyski, a tem samem i fundusz depozytowy rośnie.

= (f) Zawieszenie wypłat. Z Mikołajewa otrzymano wiadomość o zawieszeniu wypłat przez firmę „br. Ananow“. Firma prowadziła handel manufakturowy. Przed ogłoszeniem niewypłacalności, towar pokrytym wyprzedano, a właściciele firmy zabrawszy gotówkę i uciekli podobno do Ameryki. Pasywa stanowią 167,000 rb.

— W Rent, besarabskiej gub., zawiesił wypłaty R. Bunimeszti, prowadzący handel komisowy towarów manufakturowo-sukiennych. Pasywa wynoszą 140,000 rb. B. proponuje wierzytelom 30 proc. Na razie wierzyciele oczekują jeszcze.

— W Koziatynie ogłoszono upadłość Herszowi Natanowi, właścicielowi składu wyrobów bawełnianych. Pasywa wynoszą 60,000 rubli. N. proponuje wierzytelom regulację pełnym rublem przez zamianę weksli, lub 65 proc. gotówką.

— W Szarogrodzie zawiesił wypłaty J. Sikorow, który prowadził handel manufakturą. Pasywa stanowią 75,000 rubli. S. towar wyprzedził, a skład zamknął i nie czyni na razie wierzycielom żadnych propozycji.

= (k) Podatek szkolny na Bałutach. Wobec uchwalenia wprowadzenia nauczania powszechnego na przedmieściach Łodzi: Bałutach, Zurbardziu i Radogoszczu, zebranie pełnomocników i sółtysów zatwierdziło rozkład podatku szkolnego na r. 1914 w tych miejscowościach.

Do rozkładu podatku szkolnego postanowiono włączyć właścicieli nieruchomości, przemysłowców, oraz lokatorów przedmieść.

Normy podatku ustanowiono następujące:

Od właścicieli domów po 1 i pół procent od dochodu, otrzymywanego z komornego.

Od właścicieli sklepów, w stosunku do wysokości komornego ze sklepu i mieszkania włącznie, w stosunku następującym: przy komornem 100 do 150 rb. rocznie, wysokość podatku szkolnego wyniesie 3 rub.; 150 do 200 — 5 rb. i powyżej 200 rb. czynszu — 10 rb. podatku.

1) Przedsiębiorstwa handlowe będą płacić podatki podług specjalnej taksy, mianowicie: apteki—85 rb. rocznie, składy apteczne—40 rb.; składy farb — 15 rb., księgarnie — 15 rb., restauracje — 25, piwiarnie—15, kawiarnie — 6, piekarnie — 10, sklepy rzeźnicze—10, zakłady fryzjerskie — 5, izby felcerskie — 5, składy drzewa i desek—20, cegielnie — 100 rb., składy win—25, składy mąki i kaszy 10 rb. rocznie.

3) Jeżeli właściciel domu posiada jedno z wyżej wymienionych handlowych przedsiębiorstw, to prócz 1 i pół proc. od komornego, opłaca dodatkowy podatek od utrzymywanego przedsiębiorstwa.

4) Lokatorzy mają płacić: przy komornem od rb. 40 do 60 rocznie— 1 rb., od 50 do 80 rb.—1 rb. 50 kop., od 80 do 100 — 2 rb. 50 kop., od 100 do 150—5 rb., od 150 do 200 — 8 rub. i powyżej 200 rub. — 12 rub. rocznie.

Lokatorzy, którzy płacą rocznie poniżej 40 rb. zwolnieni są od podatku szkolnego.

5) Od lekarzy po 10 rb. rocznie; 6) od właściciela Bałuckiego rynku 600 rb.; 7) od elektrowni łódzkiej 300 rb.; 8) od Tow. łódzkich tramwajów podmiejskich Łódź-Zgierz, za korzystanie z trotuarów, na których tow.

postawiło słupy—600 rb.; 9) od właściciela majątku Marysin—50 rb.; 10) właściciela fabryki i drobnych zakładów przemysłowych płacić będą półtora proc. od rocznej sumy obrotowej przedsiębiorstwa; 12) lokatorzy którzy posiadają w mieszkaniu więcej niż dwa tkackie lub inne warsztaty, oprócz podatku od komornego, płacić będą jeszcze od każdego warsztatu, powyżej dwu—po 1 rub.; 18) Tow. pożyczkowo-oszczędnościowe—50 rb.; 14) Tow. wzajemnego kredytu — 80 rb.; 15) lombard — 50 rub.

Postanowiono aby rodziców, którzy wysyłają dzieci do szkół, w 1913-14 roku szkolnym obłożyć podatkiem szkolnym osobistym, po 5 rubli od każdego dziecka, uczącego się w szkole.

W razie zaległości w opłacie, podatek ten będzie ściągany drogą egzekucji przymusowej.

— (k) **Z kas chorych.** Dnia 28 b. m. wyznaczono nadzwyczajne ogólne zebranie pełnomocników do kasy chorych w fabryce Teodora Tietzena przy ulicy Łąkowej № 1.

Zebranie to wyznaczono w celu zmiany niektórych punktów uchwał powziętych na zebraniu organizacyjnym kasy, a niedogodnych dla robotników.

Na organizacyjnym zebraniu stwierdzono dezyderaty opracowane tylko przez administrację fabryczną ponieważ w tym czasie robotnicy danej fabryki wykazali słabe zainteresowanie się sprawami kasy.

(f) **Otwarcie lecznicy.** W uzupełnieniu wczorajszej naszej notatki o nowej lecznicy dla chorych przychodnich przy ul. Piotrkowskiej nr. 17, donosimy że urzędowe przyjęcie jej przez inspektora lekarskiego i poświęcenie odbędzie się jutro o godz. 5 po południu. Poświęcenia dokona ks. Wyżykowski.

Przyjmowanie chorych rozpocznie się w poniedziałek od godz. 10 rano.

— (d) **Przeniesienie biura.** Biuro adresowe przeniesione będzie od dnia 1 lipca rb. z ul. Cegielnianej № 63 na ul. Ogińską № 3.

— (:) **Zamiecie śnieżne.** Według wskazówek obserwatorium meteorologicznego w Petersburgu, w najbliższej przyszłości należy spodziewać się znacznych opadów śnieżnych.

— (r) **T. K. O.** przypomina, że dziś, t. j. w sobotę d. 24 b. m. o godz. 8 i pół wiecz., w lokalu przy ul. Mikołajewskiej nr. 11, adw. przys. Eug. Sokolowski wygłosi odczyt p. t. „Szczerbiec”; jutro, t. j. w niedzielę, o godz. 4 po południu, powtórzy „Matka a Matka”. Bilety wejścia od 10 do 50 kop., dla członków 5 kop.

— (d) **Licytacje.** Wobec tego, że dwie licytacje wyznaczone na rozbiórkę domu braci Morawczyków, dzielącego ul. Spacerową od Nowo-Spacerowej, upadły, rząd gubernialny pozwolił na przeprowadzenie w lutym r. b. trzeciej licytacji od sumy 450 rb., t. j. mniejszej o 1/4 od sumy poprzedniej. Magistrat początkowo miał zamiar urządzić w tym domu lazaret wojskowy, lecz od projektu tego odstąpił.

— Ministerjum spraw wewnętrznych pozwoliło magistratowi przeprowadzić różne roboty w parku przy ul. Dzielnej i Skwerowej za cenę 27,987 rub. Rząd gubernialny polecił magistratowi urządzić w lutym licytację na te roboty od sumy wykonanej in minus.

— (r) **Odczyt o Matejce.** — W roku bieżącym mija lat 20 od zgonu Jana Matejki. Chcąc uczcić pamięć tego arcydzieła malarstwa polskiego, zarząd muzeum nauki i sztuki organizuje w poniedziałek dn. 26 b. m. o godz. 8 wiecz. w sali Stow. techników (Spacerowa 21), odczyt artysty malarza K. Krzyżanowskiego p. t. „Matejko i jego twórczość”.

Bilety od 20 kop. do 1 rb. przy wejściu na salę.

— (r) **„Alliance Française”.** Zapowiedziany przez „Alliance Française” na poniedziałek 26 b. m. odczyt p. Ernesta Lemonona na temat „Dusza francuska” został odwołany z powodu choroby prelegenta.

— (r) **Czytanki dla dzieci.** W niedzielę d. 25 b. m., o godz. 2 i pół po poł., odbędzie się staraniem „Wiedzy”, następujące czytanki dla

dzieci: w sali Geyera, przy ul. Piotrkowskiej nr. 289, „Mały Eskim”, w sali zaś Poznańskiego, przy ul. Ogrodowej nr. 18, — „Wnuczka Kazimierza”. Czytanki ilustrowane będą obrazami mknącymi. Wejście na czytankę po 2 kop.

— (r) **U nauczycieli żydów.** Posiedzenia sekcynie Stow. nauczycieli żydów odbywają się w lokalu Stow. o godz. 9 wiecz., w poniedziałki — sekcji matematycznej i przedmiotów judaistycznych; we wtorki — sekcji przyrodniczej i geografii; we czwartki — sekcji języków; w soboty — sekcji ogólnopedagogicznej.

— (r) **Kawa kawiarnia.** — Wkrótce otwarta zostanie w gmachu „Palast Hotelu” przy zbiegu ulic Dzielnej i Widzewskiej, nowa urządzona podług ostatnich wymagań komfortu kawiarnia - restauracja, w której codziennie przygrywać będzie doskonała orkiestra.

— (r) **Z cechu czeladzi pończosznicych.** Roczne ogólne zebranie czeladzi pończosznicych odbędzie się jutro d. 25 b. m.

Porządek dzienny zapowiada: odczytanie rocznego sprawozdania rachunkowego, wnioski starszych czeladzi, wnioski członków, wybór wóznego. Członkowie proszeni są o liczne punktualne zgromadzenie się w lokalu III oddziału straży ogniowej ochotniczej ul. Mikołajewska nr. 54, o godz. 2 po południu.

Wypadki.

— (o) **Znalezienie rewolwera.** Agenci policji śledczej przeprowadzili rewizję w mieszkaniu niejakiej Wiktorji Szklarek, przy ul. Młynarskiej № 54, gdzie znaleźli duży rewolwer, systemu „Smidta i Wetsona”. Szklarek zeznała, że rewolwer ten, zostawił u niej za 3 ruble jej zięć Józef Szymański, 27 lat, zamieszkały przy tejże ulicy № 65, który badany zeznał, że rewolwer ten rzeczywiście jest jego własnością i nabył on go w 1912 r. od Szczepana Nowaka, ten zaś jest przyjacielem znanego bandyty Stanisława Sobierajskiego.

Dalsze śledztwo w toku.

— (o) **Sprzeżenie iawierzenie.** — zarząd hotelu „Palast” zawiadomił policję, że tapicer Władysław Porębski zabrał do roboty firanki i portjery, ogólnej wartości 120 rb., które przywłaszczył sobie i zbiegł.

— (f) **Dziwny czyn.** Do robotnika Antoniego Kunika, mieszkańca domu nr. 26, przyszedł dzisiejszej nocy znajomy jego Bolesław Simoni począł dobijać się do drzwi. Kunik, usłyszawszy znajomy głos, otworzył drzwi i wpuścił Simona, nie zwracając uwagi na jego dziwnie podniecony stan.

Simon chodził po pokoju szybkimi krokami. W pewnej chwili stanął i zażądał od Kunika wódki i papierosów, których mu Kunik odmówił, ponieważ nie miał tego w domu.

Wtedy Simon rzucił się na Kunika leżącego w łóżku, uderzył dwa razy w twarz, następnie począł go dusić, a wreszcie w ataku złości chwycił zębami za wargi Kunika i odgryzł je.

Krzyki maltretowanego zbudziły mieszkańców, którzy wyrwali K. z rąk rozbawionego Simona i udzielili mu pierwszej pomocy.

Sprawę K. skierował na drogę sądową.

— (o) **Znaczna kradzież.** Dziś w nocy niewiadomi złodzieje skradli z mieszkania L. Piaseckiego przy ul. Przejazd nr. 12, różne rzeczy wartości 700 rb.

— (x) **Aresztowanie złodziejki.** W środę na jarmarku w Zgierzu, policja aresztowała mieszkankę Bałut Katarzynę Cham, oskarżoną o kradzież.

— (p) **Straszna śmierć.** W fabryce Artura Pieniga przy ul. Pułstej nr. 7 pochwycony został przez pas transmisyjny robotnik Karol Knecht, lat 36. Gdy zatrzymano masyne ciało nieszczęśliwego było już tylko krwawą masą.

— (f) **Pożar.** Wczoraj, około godz. 11 wieczorem, zaalarmowano straż ogniową do pożaru fabryki Birnbauma, przy ul. Mikołajewskiej nr. 35. Fabryka od pewnego czasu stała pustkami. Od nowego roku wydzierżawili parterowy budynek fabryczny pp.: Brauni i Hurewicz i rozpoczęli ustawianie maszyn. Poprze-

dnie w tym budynku mieściła się gremplarnia.

Pożar wybuchnął w jednej z sal z niewiadomych przyczyn i odrazu stał się groźnym. Płomienie buchały bardzo wysoko, zalewając blaskiem noc. Natychmiast przybyły 1, 2, 3 i 4 oddziały straży ogniowej ochotniczej, straż miejska i straż Poznańskiego, które rozpoczęły ratunek z stron: od ul. Mikołajewskiej nr. 35, od ul. Dzielnej, nr. 11 i 13 i od ul. Piotrkowskiej.

Płomienie przerzuciły się na dach domu nr. 11 przy ul. Dzielnej, lecz stłumił je 2 oddział straży, który bronił tej części terytorjum i stojącego tam trzypiętrowego budynku fabrycznego.

Około godz. 2 w nocy pożar u-miejscowiono. Straty wynoszą około 40,000 rubli.

Zamiejscowa.

— (k) **Oświetlenie szosy pabjanickiej.** W sprawie zaprowadzenia oświetlenia gazowego na szosie pabjanickiej w granicach miejscowości przyłączonych do Łodzi, inżynierja miejska zwróciła się do zarządu gazowni miejskiej z prośbą o wypracowanie projektu kosztorysu urządzenia oświetlenia i utrzymania rocznego.

— (z) **Z kasy pogrzebowej.** We wtorek, d. 27 b. m. o godz. 7 wiecz. w lokalu G. Graebsta przy ul. Szczęśliwej nr. 25/52 w Zgierzu, odbędzie się organizacyjne zebranie II grupy I zgierskiej kasy pogrzebowej, na którym przeprowadzone zostaną wybory przedstawiciela oraz pełnomocników grupy.

— (z) **Odebrany łup.** W dn. 14 listopada r. z., zamieszkałej w Zarzewie w gminie Chojny Ernestynie Wenecke, skradziono parę koni wartości 400 rub., a właścicielowi tejsze wsi Stanisławowi Zajęzkowskiemu wóz wartości 80 rub.

Na razie pomimo usilnych poszukiwań, czynionych przez policję i samych poszkodowanych na ślad złodzieiów nie natrafiono.

Dopiero onegdaj p. Wenecke będąc ze służącym na jarmarku w Białzkach, poznała swoje konie, które też policja odebrała i oddała właścicielowi.

Ze sceny i estrady.

Teatr Polski.

Dziś, w sobotę pp., po cenach najniższych dla młodzieży, znakomita polska komedia narodowa ze śpiewami „Krakowiacy i Górale”; wieczorem po raz pierwszy głoszna nowość z repertuaru scen stołecznych p. t. „Demon ziemi”, sztuka w 4 aktach z prologiem, Wedekinda. Rolę główną kreować będzie znakomity artysta teatru miejskiego we Lwowie, p. Roman Zelazowski, który w krótkim czasie kończy swą gościnę w naszym mieście. Sztuka powyższa grana była z olbrzymim powodzeniem w warszawskim teatrze rządowym, z udziałem p. Zelazowskiego i pod jego reżyserją; — w Łodzi nie była nigdy grana.

Jutro, w niedzielę po poł. o g. 3, po raz 26 arcydzieło Rostanda „Orle”; wieczorem po raz drugi „Demon ziemi”, Wedekinda, z udziałem p. R. Zelazowskiego.

„Orle” po raz 25.

Rzadką obchodził wczoraj Teatr Polski uroczystość: oto po raz 25 wystawiono arcydzieło Rostanda „Orle”, które nawet w naszej brudnej i zadymionej Łodzi potrafiło doczekać się swych srebrnych godów.

Zasługa w tem niemiała naszych artystów, którzy pod kierunkiem dyr. Bolesława Kiego, z p. Biegańskim, Pieńkowską i Kułakowskim na czele z wielkim petyzmem i talentem od-twarzają jedną z pereł współczesnej literatury scenicznej.

Rzadki jubileusz. Drugi, o ile pamięć mnie nie myli, w dziejach sceny polskiej w Łodzi. Pierwszy obchodziło „Wesele” za dyrekcji Zel-erowicza.

Jubileusz wczorajszy zgromadził liczną, entuzjastycznie usposobioną publiczność, która głównych wykonawców, a szczególnie p. Biegańskiego oburzucia kwiatami.

Opera i operetka łódzka.

Po nadzwyczajnem powodzeniu w Częstochowie, operetka łódzka powróciła. Teatr na wszystkich przedstawieniach był wyprzedany doszczętnie. O miejsca dobijano się formalnie.

Dzisiaj w teatrze swym, przy ul. Konstantynowskiej № 16, po południu grana będzie „Cnotliwa Zuzanna”, wieczorem malownicza „Piękna Rizeta”.

W niedzielę po południu, odśpiewany będzie efektowny i zawsze mile słuchany „Szttygar”, wieczorem po raz 12-ty przepiękny „Targ na dziewczęta”, który w Częstochowie był główną atrakcją repertuaru.

Rozrywki i zabawy.

— (:) **Reduta „Smiechu”.**

Dzisiejsza reduta „Smiechu”, w hotelu „Savoy”, zapowiada się znakomicie. Miejsce zamówiono bardzo wiele. Już obecnie widać, że na raucie będzie publiczność wyborowa. Liczba pozostałych biletów wejścia jest już bardzo ograniczona.

Dekoracja sali wykonana przez zdolnych rysowników, przedstawia się bardzo ciekawie. W szeregu zręcznych karyktur spotykamy wiele osobistości znanych w mieście i popularnych. Program artystyczny zapowiada się nadzwyczajnie, zwłaszcza jeśli weźmiemy pod uwagę, że wśród wykonawców spotykamy takie siły, jak pp.: Borowska, St. Clair, J. Ursztein, Lawiński i in.

Przy wejściu na redutę strój balowy nie obowiązuje.

NASZE PANIE.

I.

Pani Stefa... włosy krucze,
oko niby smoła...
Dzieci przez dzień cały tłucze
djabłów w pomoc woła...
Całkiem zmienia się wieczorem:
cicha, miła, słodka,
Gdy... ze swym adoratorem
w cieniu drzew się spotka...

II.

Pani Ewa... zawsze sama
spaceruje w gaju,
Odkąd zbrakło jej Adama,
który uciekł z raj...
Tym, co to Adamem gardzą
powiem bez hałasu,
Że... raj był dotknięty bardzo
wielkim zębem czasu...

III.

Pani Mania... Jej oblicze
sprzeczność koiarzy:
Ma callusy jak stodycze
i... pieprzyk na twarzy...
Lubi się otaczać wieńcem
młodzieży jej głowa,
A największym oblubieńcem
jest... koniak Szustowa. ri—1

Telegramy.

Rada państwa.

PETERSBURG, 23 stycznia (p.). Łoże dla publiczności i postów do Dumy—przepełnione. W loży ministerjalnej—prezes Rady ministrów oraz ministrowie spraw zagranicznych i marynarki.

Przewodniczący, stwierdzając, iż wszyscy uświadamiają sobie szkodliwość pijaństwa, prosi aby nie rozwodzić się nad tym zbytecznie, podczas rozpraw nad projektem zmian w przepisach o sprzedaży trunków.

Referent komisji, Zinowjew, polemizuje z tekstem, uchwalonym przez Dumę i proponuje szereg zmian które mają wypełnić braki projektu.

Hr. Witte wyjaśnia, że celem wprowadzenia monopolu wódeczanego była walka z nieszczęściem Rosji, pijaństwem. Przedtem stosowano już rozmaite środki, wyznaczono specjalne komisje, jak ów słynny „pijany parlament”, dla walki ze złem—ale bez skutku. I ostatnia reforma, aczkolwiek bardzo pożądana ze względów gospodarczych—w walce z pijaństwem nie dała pozytywnych wyników. A stało się to dzięki temu, iż poczęto „wypompowywać” od narodu pieniądze, przy pomocy monopolu. Zaniadano zupełnie stosowania praw, zmierzających do ukrócenia pijaństwa. Trwało tak lat dzie-

się. W ciągu tego czasu sprowadzono działalność komitetów trzeźwości do zera, operowano zaś wyłącznie postanowieniami obowiązującymi. Zresztą wszystkie nadzieje budżetowe zaczęto opierać na rozwoju sprzedaży trunków, z której dochód stanowi 26 proc. wszystkich wpływów państwa. Jedynym sposobem ukrócenia tej gospodarki jest ograniczenie i ściśle ustalenie dochodów z monopolu. Środek to nadzwyczajny, ale w razach nagłych należy takie właśnie środki stosować.

Prezes rady ministrów zaznacza, iż nie przypuszczał, by potrzebował zabierać głos w tej sprawie. Czyny to jednak w tym celu, by stwierdzić, że dowodzenia hr. Wittego są fałszywe. Mówca przytacza szereg cyfr i dochodzi do wniosku, że zostały one przez hrabiego przekreślone. Następne posiedzenie odbędzie się dnia 26 b. m.

Burza w parlamencie.

BERLIN, 23 stycznia, (wt.). Na dzisiejszym posiedzeniu ławy poselskie i trybuny były przepelnione. Obecni liczni przedstawiciele rządu. Na porządku dziennym były interpelacje w sprawie savernskiej: socjalistyczna i wolnomyślna. Socjalistyczną interpelację uzasadniał socjalista Franck, jeden z najświetniejszych mówców parlamentu. Krytykował on wyrok strasburski i w ostrych słowach oświadczył, że wyrok uwalniający, są uderzeniem kolby kanclerza. Sądownictwo wojskowe nie da się dalej utrzymać, wobec tego socjaliści żądają usunięcia go. Kończy się tu wszelka jurysprudencja. Kamrat sądzi kamrata. Mówca krytykuje reskrypt królewski z 1820 roku, na którym to reskrypcie Reuter opierał swą samowolę. Franck zapytuje kanclerza czy są jeszcze jakieś tajne reskrypty, o istnieniu których prawie nikt nie wie.

W końcu mówi:

Telegramy podobne do generała Deimlina i do pułku w Goańsku, wyrażające radość, że oficerowie każący bć i więzić, bezbronną i niewinną ludność, zostali uwolnieni od kary, dowodzi ostrych zapędów wojennych i usposobienia nawskroś militarne przyszłego cesarza Niemiec.

Na sali powstaje zamęt, krzyki, sprzeczki, zwłaszcza na ławach konserwatystów. Przewodniczący nawołuje mówcę do porządku, ponieważ wmięszanie rodziny panującej w dyskusję parlamentarną jest rzeczą zasadniczo niedozwoloną.

Po mowie Francka, która trwała półtorej godziny, powstał kanclerz Bethman Holweg, który wśród zupełnej ciszy, widocznie zdenerwowany i podrażniony, protestuje tonem na pół patetycznym na pół rubasznym przeciw zarzutom Francka, zwłaszcza przeciw wmięszaniu w rozprawy osoby następcy tronu.

Mowa kanclerza uderza chwiejnością a zarazem pewnego rodzaju nieścisłością wywodów. Wrażenie jej jest blade.

Następuje interpelacja profesora Lischt'a w imieniu wolnomyślnych.

Głos zabiera poseł prof. Lischt znany uczonego wszechniczy berliński. Mowa jego jest dźwięczą krytykę ustawodawstwa wojennego.

Wyrok strasburski powinien być unieważniony.

Na mowę Lischt'a jeszcze raz odpowiada kanclerz i oświadcza, że sam jest tego zdania; iż w obecnym wypadku samowola miała miejsce.

Następnie usiłuje to zdanie zbyt śmiało zmodyfikować i samemu sobie zaprzeczyć.

Wywody kanclerza stają się coraz bardziej chwiejne i niejasne.

Dyskusja trwa w dalszym ciągu.

Zamach na następcę tronu

BERLIN, 23 stycznia, (wt.).—Dziś po południu (a więc w chwili, kiedy w parlamencie niemieckim toczyła się walka o zachowanie się następcy tronu w sprawie alzackiej, przyp. red.), kiedy niemiecki następca tronu ks. Fryderyk Wilhelm, wyszedł z pałacu swego i wsiadł do przygotowanego dlań samojazdu,

nieznany jakiś człowiek przyskoczył do drzwi samojazdu i podniesionym kijem zamierzał uderzyć następcę tronu. Jednakże policja natychmiast przyskoczyła, udaremniła zamiar i aresztowała sprawcę. Następca tronu wyszedł bez szwanku.

Hr. Witte.

PETERSBURG, 23 stycznia, (wt.). W kołach politycznych krąży sensacyjna pogłoska, iż hr. Wittego wezwano do Carskiego Siola.

Proces morderców księżarza Swiszczońskiego.

KRAKOW, 23 stycznia, (wt.).—Sledztwo przeciwko mordercom Swiszczońskiego ukończono. Akta odstawiono do prokuratury. Rozprawa odbędzie się w połowie marca.

Po hr. Mielżyńskim im.

POZNAN, 23 stycznia, (wt.).—W okręgu wyborczym hr. Mielżyńskiego konserwatyści postawili kandydaturę Niemca katolika, właściciela ziemskiego, Hesa Radwitz.

Krwawe aresztowanie.

KATOWICE, 23 stycznia, (wt.).—Dziś rano zastrzelono tu 2 policjantów, gdy chcieli aresztować 2 poddanych rosyjskich.

Sanders opuszcza Konstantynopol.

PARYŻ, 23 stycznia, (wt.). Koła dyplomatyczne utrzymują, że Sanders oświadczył swą gotowość opuszczenia Konstantynopola z powodu niezgodnego charakteru Envera paszy, z którym absolutnie zgodzić się nie może.

Strejk w Lizbonie.

LIZBONA, 23 stycznia, (wt.).—Tysiące strajkujących demonstracyjnie przecięli przez miasto. Policja usiłuje rozgnać tłumy co jej się z trudem udaje. Odbijają się liczne aresztowania.

Powstanie w Albanji.

RZYM, 23 stycznia, (wt.). Z Bengasi donoszą, że szczerp Sidi el Sherif czyni energiczne przygotowania do walki przeciwko Włochom. Również inne szczerpy przygotowują się do powstania.

Kłeska żywiołowa.

INSBRUCK, 24 stycznia, (wt.). W okolicy Weckar zerwała się olbrzymia lawina śnieżna i spadła do jeziora Aachensee, unosząc po drodze kilka domków rybackich. Olbrzymie fale, jakie powstały skutkiem spadku lawiny, wyrządziły znaczne szkody na wybrzeżu. Są ofiary w ludziach.

Echa zająć w Saverne.

SAVERNE, 24 stycznia, (wt.).—Pewien robotnik, Hien, skazany został wczoraj na miesiąc więzienia za to, że podczas znanych zająć w Saverne, usiłował uwolnić jednego z aresztowanych.

SAVERNE, 24 stycznia, (wt.).—Jak wiadomo, rekrut, który zakomunikował pismom o zachowaniu się Forstenera, skazany został na 30 dni aresztu. Obecnie, kiedy odsiedział już 29 dni, nadeszło dlań utaskawienie od cesarza.

Zamordowanie konsula.

TANGER, 24 stycznia, (wt.).—Generalny konsul francuski w Tangerze został zamordowany przez swego kucharza, któremu wymówił miejsce.

Głos prasy francuskiej.

PARYŻ, 24 stycznia, (wt.).—Dzisiejsza prasa poranna z oburzeniem omawia wczorajsze posiedzenie parlamentu niemieckiego w sprawie savernskiej i konstatuje jednomyślnie porażkę opozycji. Dzienniki zarzucają partiom obywatelskim tchórzostwo, stwierdzając, że mowa kanclerza jak grom uderzyła w opozycję i rozbiła ją. Wszystkie partie, z wyjątkiem socjalistów, skoncentrowały się koło kanclerza, nie więc dziwnego, że opozycja poniosła klęskę. Z całej sprawy saverneńskiej pozostało tylko uczucie zniechęcenia

i odnosi się wrażenie, że było wiele hałasu o nic.

Katastrofa kolejowa.

PARYŻ, 24-go stycznia, (wt.).—Na tutejszej kolei linkowej miała miejsce katastrofa. 12 osób zostało rannych, w tem 5 tak ciężko, że lekarze wątpią o ich wyzdrowieniu.

Zbrojenia Turcji.

ATENY, 24-go stycznia, (wt.).—Gorączkowy ruch i nieustanne zbrojenie armii tureckiej wywołuje tu coraz większy niepokój. Liczba wojska tureckiego wzrasta z dnia na dzień. Naprzeciwko Mitylene pod Aivali skoncentrowano 3 korpusy tureckie, w Dikeli 3,000 a pod Pergamo znajduje się 5,000 żołnierzy tureckich.

SALONIKI, 24 stycznia, (wt.).

Przygotowania Turcji do wojny są coraz widoczniejsze. Turcja gromadzi swoje wojska nawet na terytorjum bułgarskiem. Pod Gimilitdżina, Dede Agas i Stampi znajdują się znaczne siły tureckie, a Bułgaria spokojnie przygląda się temu i nie przedsiębierze żadnej kontrakcji.

Bułgaria koncentruje wojska na pograniczu serbskiem. Znaczne oddziały bułgarskie znajdują się w marszu na Strumicę. Pozwala to przypuszczać chęć zaszachowania Serbji na wypadek wojny turecko-greckiej.

Ze sportu.

25 dzień turnieju.

Gebauer w 14 minut zwyciężył doskonale broniącego się Cyklopa. Walka była bardzo żywo prowadzona i urozmaiconą mnóstwem ciekawych chwytów i pozycji. Mourzuk dowiódł, że jest pierwszorzędnym zapasnikiem, skoro tak często atakował kolosa tej wagi, co Jackson. Ostatni dwukrotnie był blizkim porażki, lecz zdążył, choć z trudem, wydobyc się z przykrych bardzo sytuacji. Walk pozostała bez rezultatu.

Rekordzista w podnoszeniu ciężarów, Hitzling, został pokonany przez wyszkolonego Paganini'ego po 1 minucie, chwytem tour de tête.

Rajkowie w walce z Wildmanem poniosł porażkę tylko dzięki wypadkowi: gdy próbował unieść Wildmana w górę, ten odepchnął się nogą od bandy cyrkowej i wtedy, serb upadł na łopatki. Zwycięstwo to jednak, przypuszczać należy, zaliczonym Wildmanowi nie będzie. Walka trwała 26 minut.

Przybył do turnieju słynny zapasnik John Abs.

Cyrk DEKADANS Targowy Rynek, telefon 21-68.

Dziś w sobotę 24 stycznia 1914 r. 26-ty dzień Wielkiego międzynarodowego turnieju walki francuskiej.

Dziś walczy: I para. Decydująca o premjum 100 rubli Eks-Maska (Louis-Gebauer, Berlin) contra Wildman, jedyny żykowski cham. świata, Węgry. Eks-Maska przeznacza 100 rubli jeżeli nie rzuci Wildmana. II para Decydująca bez ograniczenia czasu Urs, Samojed Nowa Ziemia contra Ulrich, cham. świata. III para. Decydująca, Pašanini, cham. Włoch contra Solar, cham. Europy, Praga Czeska. IV para Rajkowie, olbrzym, Serbia, contra Mourzuk, Afryka. V para! Decydująca. Hitzling, Niemcy contra Mańko Cyklop II-gi, Warszawa.

W Niedzielę walczą. I para: Decydująca Rajkowie, olbrzym cham. świata, Serbia contra Eks Maska Louis Gebauer Berlin. Walka ta była kwestjonowana co też Jury uwzględniło. II para Decydująca Solar cham. Europy Praga Czeska contra Wildman, jedyny żydowski cham. świata. Węgry. III para: Decydująca John Pohl Abs, cham. świata contra Tom Jackson, Australja. IV para: Decydująca Teodor Baganz polski cham. Europy, Łódź contra Paganini, cham. Włoch. Początek walk punktualnie o godz. 10-tej wiecz.

ZWIEŻYNIĘC

Sensacyjna nowość!
TYLKO 2 DNI: w Sobotę i w niedzielę można zobaczyć niedawno urodzone **2 małe LWY** każdy może wziąć do ręki przyszłych królów pustyni. pokazy w. będzie ostatnie dni! **Oruiz - Uiang** Wiele różnych zwierząt i ptaków

Dzisiejszy numer składa się z 10 kolumn.

Nowo-otworzona LECZNICA
ul. PIOTRKOWSKA 42.
Leczenie, plombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Lecznica otwarta od 9 rano do 8 wiecz. Dla biednych od 8 1/2 do 9 1/2 gratis.
Sztuczne zęby, korony złote, platynowe, emalowane mosty po cenach przystępnych Techn. G. PERKIS
Piotrkowska 42. 468-2

Gabinet d. mistyczny E. KOPROWSKI
Piotrkowska 35 (w lok. zaim. dawniej przez W. Szyncera)
Leczenie i usuwanie zębów, absolutnie bez bólu, elektrycznością
Plomby i sztuczne zęby najnowszych systemów
Prostowanie krzywych zębów
Masaż vibracyjny. r1553-0

Właścicielka salonu mód, pod firmą „L' Art et la Mode“
wyjechała do Paryża po modele wiosenne i letnie. 4825-3-1

Akuszerka i choroby kobiece Piotrkowska 120 tel. 31-82

Dr. med. S. Aronson
Przyjmuje: od 9-11 rano i od 4-6 po poł., w niedziele od 11-1

Główny buchalter-korespondent
pierwszorzędnej instytucji tutejszej sporządza bilanse, ekspertyzy ksiąg handlowych i t. p. Przyjmuje też na stałe prowadzenie buchalterji i korespondencji w godzinach, wieczorowych. Listowne oferty sub. „Bankbuch“ w Administracji „Kurjera“ Zachodnia № 37. 4469-10-

Pensjonat „Savoy“
w Krakowie, ul. Krupnicza 22 I-p
urządzony z komiortem i oświetl. elektr. Łazienki. Telefon. Kuchnia wyborowa. Ceny przystępne.

A. Kartowski
Konstantynowska 5.
Wejście przez sklep Eugenja tel. 28-01. specjalista wycłaniania odcisków i wrosniętych paznokci. powrócił z zagranicy przyrządzone u siebie i poza domem Manicure i pedicure.

Na jakie sposoby biorą się złodzieje.

W Paryżu złodzieje są największą plagą jubilerów i pomimo zastoso-

Niektóre, dość znane sposoby, są jednak ciekawe jako przykład nadzwyczajnego wyrafinowania sprytu i pomysłowości, warto więc o nich wspomnieć.

Np. jakiś bardzo elegancki pan wchodzi do jubлера i zaczyna wybierać różne klejnoty. Po chwili drzwi się otwierają i wchodzi złe-

— A teraz ruszaj z Bogiem natychmiast.

Sprawa załatwiona. Razem z monetami kupujący dał zresztą żebrakowi kilka pierścionków.

Gdy nawet jubiler spostrzeże kradzież, naderaz obwinia gościa, który może go oskarżyć o potwarz, gdyż w razie zrewidowania go przez policję nie znajda u niego rzeczy skradzionych. Ten sposób nazywa się „zebrak”.

Do magazynu wchodzi klient w szerokim i wysokim cylindrze na głowie. W chwili, gdy kupiec już rozłożył przed kupującym żądany towar, gość szybkim ruchem nakłada na głowę właściciela cylinder, nasuwając go na oczy głęboko i z nim kupiec zdąży uwolnić się, złodziej jest już daleko z zabranymi rzeczami.

Ten drugi sposób, nazywany „kapeluszem” jest dość grubiańskim i więcej potrzeba tu bezczelności, niż sprytu.

Bywają jednak pomysły, niezmiernie sprytne.

Pewnego dnia, przed jednym z największych, znanych magazynów jubilerskich w Paryżu zatrzymał się samochód, z którego wyskoczył elegancki młodzieniec. Wszedłszy do magazynu, poprosił właściciela, żeby

mu pokazał kolję z pereł, którą widział na wystawie w oknie. Gdy się zgodzili co do ceny, gość wymienił nazwisko jakiegoś księcia cudzoziemskiego i prosił, żeby kolję odesłać do hotelu, gdzie zapłaci całą sumę 40,000 franków.

Właściciel, nie chcąc zaufać służącym w magazynie, pojechał sam, wzięwszy ze sobą najpewniejszego sługę i branning. Niedługo samochód stanął przed jednym ze znanych hoteli i wszyscy trzej weszli. Okazało się, że pokój, który zajmował książę był bardzo skromny. — Książę wytłomaczył jubilerowi, że zajmuje ten pokój chwilowo, dopóki nie będzie wolny inny większy. Poprosił gościa, by usiedli, sam zaś podszedł do biurka pod ścianą. Gdy otworzył szufladę, jubiler i jego sługa ujrzeli cały stos banknotów.

W tej chwili książę zupełnie spokojnie poprosił o kolję. Nie było w tem nic dziwnego. Jubiler, śledząc bacznie jego ruchy — otworzył futerał. Książę okazywał najwyższy zachwyt.

— Cudowna! Zaraz panu zapłać.

Mówiąc to, zaczął liczyć pieniądze i nagle zatrzymał się.

— Jedną sekundę... Przepraszam. Jadłem melon i jestem nieco niedysponowany.

Zamknawszy szufladę z pieniędzmi i naszyjnikiem — wybiegł szybko z pokoju.

Pozostali, oczekiwali zupełnie spokojnie powrotu księcia, gdyż byli pewni, że nic złego nie może się stać, ponieważ naszyjnik wraz z pieniędzmi zamknięte były w biurku.

Minęło pół godziny — godzina, a książę nie wracał. Jubiler był niepokojny nie tyle o siebie, co o swego klienta. Wreszcie, zdecydował się zadzwonić na służbę.

Wszedł lokaj. — Książę?... Ależ książę zapłacił rachunek i wyjechał godzinę temu — odparł sługa.

Po chwili wszystko się wyjaśniło. Złodziej zajmował dwa pokoje, połączone ze sobą drzwiami. Kupił sobie tanie biurko z cienkiego drzewa i postawił je między drzwiami, łączącymi dwa pokoje. W drzwiach i w biurku zrobił dwa odpowiednie otwory. Pozostawiwszy jubлера w pokoju, przeszedł cicho do drugiego pokoju i tam przez otwór wyciągnął powoli pieniądze i kolję i umknął.

Teatr: :: Teatr: **DZIS: :: DZIS: :: DZIS:**

„OAZA” **OSTATNIE DNI POMPEI**

Wielka tragedia w 7 częściach z udziałem 30,000 osób. Porywające sceny! Lwy! Walki Gładiatorów! Wybuch Wulkanu, pożar i zagłada Pompei.

Początek przedstawień w sobotę i dni powszednie o godz. 4-6. 8-10 w Niedzielę o godz. 2-4 i 6-8 i 10. Passe-Partout nie ważne.

Obrzymia oszczędność!

Alima masła roślinne

do użytku domowego i kuchennego

Codziennie świeże.

Do nabycia we wszystkich sklepach kolonialnych i spożywczych.

Wyłączna sprzedaż na Łódź i okolice Emil Hadrian Łódź, Mikołajewska № 100. Telefon 7-89

Obrzymia oszczędność!

Obrzymia oszczędność!

MASŁO

roślinne „ALIMA“

do użytku domowego i kuchennego

Codziennie świeże.

Do nabycia we wszystkich sklepach kolonialnych i spożywczych.

Wyłączna sprzedaż na Łódź i okolice Emil Hadrian Łódź, Mikołajewska № 100. Telefon 7-89

Obrzymia oszczędność!

Gwarancja zarobku 50 Rs. miesięcznie.

Osoby zasługujące na zaufanie znajdują na cały rok przez nas zagwarantowany zarobek, pracując u siebie w domu. Faworem wykazują się zbytnie. Roboty zrobione nabywamy. Prospekt na życzenie, po otrzymaniu 7 kop. marki.

TOWARZY TWOJĄ SZYBKOŚCIĄ TRYKOTAZI THOMAS H. WHITTICK — KUNAU I S-ka Petersburg, Nowacz 40/42 — 319.

Mme Annette

Corsets Parisiens

Nawrot 7, tel. 10-88.

Podaje do wiadomości Wielmożnych Pań, że nadeszły świeże paryskie fasony i materiały. Powiększwszy pracownię, wykończać będą gorsety i z krajowych wyrobów, po cenach przystępnych. 4796-3-1

WYSTRZEGAĆ SIĘ NAŚLADOWNICTWA!

PROWIZORA **H.F. JURGENSA** BORO-TYMOŁOWE-MYDŁO

PRZECIWKO POCENIU SIĘ. OPALENIENIU, PIEGOM, WĘGROM, PRYSZCZOM I ŻÓŁTYM PŁAMOM.

PACHNĄCE MYDŁO TOALETOWE NAJWYŻSZEGO GATUNKU

Wszędzie do nabycia. Cena 50 1/2 30

Skład główny u G. F. Jürgensa w Moskwie.

VII klasowa Szkoła Handlowa Żeńska

L. L. ABA w Łodzi,

Zielona 8, dom W-go M. Pinkusa. Telef. 29-33.

Kancelaria zawiadamia, osoby zainteresowane, że rozpoczęto przyjmowanie prośb dla uczniów chcących wstąpić na drugie półrocze do młodszej wstępnej, pierwszej i piątej klasy codziennie od 11 do 2-ej p.p. oprócz sobót. Do pozostałych klas wobec braku wakansów podać nie przyjmuje się. Do podania konieczne winno być dołączone:

a) Metryka; b) Świadectwo pochodzenia i c) Świadectwo lekarskie o powtórnym szczepieniu ospy.

Egzamina rozpoczęły się 2/15 stycznia 1914 r. r2086-8-1

Zatw. przez Min. Spr. Wewn.

Szkoła Akuszeryjna **D-ra REISA** w Warszawie, Foksal 13 telefon 35-42.

Zapis uczennic codz. Początek wykładów 1 (14) Stycznia 1914r. Patent szkolny daje prawo praktyki w Król. i Ces. Egzamin dla eksternistek odbędzie się w styczniu. Do zakładu położniczego przyjmuje się bezpłatnie osoby spodziewające się siabości. r1917-10

Tylko za 1 rub. 75 kop.

wysyłam za załatwieniem po otrzymaniu dostalunku piękny męz. kieszon. zegarek, anker pat. 1-go gatunku, czar ang. stał na 15 kamien do nakręcenia uszkiem raz na 36 godz. ze szkłem które chroni od kurzu i pęknięcia, wyregulowany co do minuty z gwarancją na 6 lat. Do każdego zegarka dodaje się bezpłatnie elegancka dewizka z breiokiem Przesyłka do 4-ch sztuk 45 k. Adresować: Skład zegarków S. Kuzner, Warszawa ul. Siłska 24. Uwaga! Bez ryzyka o ile się nie spodoba przyjmuję z powrotem. r2053-10

Felczer z Buska

po długoletniej praktyce w szpitalach w Warszawie Sw. Łazarza, w Radomiu Sw. Kazimierza, w Busku Sw. Mikołaja, przyjmuje choroby weneryczne i skórne (frykoje i masaże), przyjmuje codziennie. Ulica Aleksandrowska № 37. Kaszyński. 4695-4-1

Dr. L. Prybulski powrócił. POŁUDNIOWA 2. Tel. 18-59

Choroby skórne, włosów, (kosmetyka lekarska) weneryczna, moczopielowa i niemocy piciowej. Leczenie syphilisu Salvarsanem „Erllich-Nata „606 914“ wśródzynie. Leczenie elektrycznością i masażem wibracyjnym. Przyjmuje: chorych od 8-1 rano i od 4-9 po poł. panie od 5-6 po poł. Dla pań osobna poczekalnia

Fluszerka masażystka z dyplomem Cesarskiej Akademii medycznej w Petersburgu praktykująca 20 lat, przyjmując masaż porody w nocy, zamówienia na siabość, podskórne zastrzykiwanie, udziela porad, dyskretna, zapewniona. Andrzeja № 39 m. 18 doliz-5. Odpowiedzi na listy.

Dr. med. Samuel Liniecki

Choroby wewnętrzne i nerwowe specjal. (serca, płuc i przemiany materji) **WOLCZANSKA 2, róg Zawadzkiej.** Godz. przyjęć: 8-7 wiecz. r2014-

Wyprzedaż, gorsetów pasów, leniusek, biustonoszy, prostotrzymaczy i t. d. a także w swicim czasie nieobecnych obustanów z ustępstwem **15% i 25%** poleca **dyplomowana PRACOWNIA GORSETOW Anny Laferskiej, Łódź** Konstantynowska № 10. Egz. od 1882 roku. Tel. 34-75. Modele i Żurna e paryskie co miesiąc świeże. 4807-3

UWAGI CHORYCH!

Opinie wszelkich lekarzy zgadzają się na jedno, a mianowicie, że choroba zwana **Rzerzączką (tryprem)** jako umiejscowiona, leczy się tylko przez energiczne działające spryskiwanie a zatem jeśli kto, to aby, na zawsze wyleczyć się z tej choroby, zaleca się użycie szpry: **URETRYEM**, który według świadectw i obserwacji, lekarzy w Moskwie i w klinice jest istotnie pewnym środkiem w walce z rzerzączką tryprem, ostrą, chroniczną, oraz przy opłach kobiecych. Do zupełnego wyleczenia potrzeba 2 do 4 flakonów. Cena flakonu 1 rb. 50 kop. bez przesyłki ekspedycja za zaliczeniem. Skład Główny: Moskwa Baiszaja Jakimianka w domu Lebediewa nr. 15. Adres dla listów: Moskwa W-ny J. Mozgowa. Reprezentant na Rosję Południową: Dom Handlowy „J. Hasłowski” Odessa, Puzkowska 11. Sprzedaż we wszystkich aptekach i składach aptecznych w Moskwie 77 ma gazynie T-wa R. Kellera, i Spółki K. Ermansa, G. Brunsu Matejsena W. K. Ferreina i w innych składach aptekach.

bezwartościową imitację i falsyfikaty zawierając, te wszystkie pudełka które nie są zaopatrzone w niebieską banderolę z rosyjskim napisem oraz u dołu i na pokryciu pudełka nie mają zamieszczonej firmy Do **Bayer's Társa, Budapest**. Pudełko 65 k. We wszystkich aptekach

6. Nowomiejska 6.

Konkurencja Skład obuwia A. I. Rzeszkowskiego.

Największy wybór męskiego, damskiego i dziecięcego obuwia, a także obuwia filcowego damskiego męskiego, oraz butów długich skórzanych z najlepszej skóry i filcowych, kaloszy petersburskich płytłych głębokich po cenach fabrycznych. r1757-50

6 Nowomiejska 6.

Najidealniejsze zapachy **Dziedlego Tosca, Ger-Gzi** wody kwiatowe.

Najpożyteczniejsze Gwiazdkowe podarunki są

Materiały na

Ubrania i Palta

Wielkie zakłady i biuski

Po cenach umiarkowanych poleca

TRICHOLYMINA
APTEKARZA J. HUMBLET
ZATW. PRZEZ URZĄD LEKARSTWA, ZA N° 6816.
ZALECANY PRZEZ P. LEKARZA JAKO NIEZAWODNYM ŚRODKIEM, JAKO ŚRODEK ZNAKOMITY W PRZYPADKACH CHOROBY DROG ODDECHOWYCH, JAK: KATAR KRTANI, KATAR OSKRZELI, KATARY PŁUC, KASZEL, POGODZA ŁAKNIENIA. WZMACNIA ORGANY TRAWIENIA, A TENI SAMEM PRZYCZYNIĄ SIĘ DO OGÓLNEGO POLEPSZENIA STANU CHOROBEGO. SPOŚÓB UŻYCIA PRZY KAŻDYM FLAKONIE. ŻAŁĄC WE WSZYSTKICH APTEKACH I SKŁADACH APTECZ.

Kursy Politechniczne

w Łodzi, Piotrkowska Nr. 117,

przygotowują młodych ludzi bez różnicy płci i wyznania na **techników i pomocników inżynierów** budowlanych i elektrotechnicznych. Warsztaty i pomoc dostatecznej ilości. Wykłady nankowe pierwszorzędne sił pedagogicznych. Buchalterja, języki obce i korespondencja za bardzo nieznaczną opłatą. Otwieramy klasę przygotowawczą dla dzieci lat 12-15 i kursy monterów dla dorosłych. Zajęcia wieczorowe. Informacje i zapis codziennie od 5-8. r2081-5-1

Lekarz Dentysta D. Sperling

Ul. Zawadzka № 23.

b. Asystent Instytutu Lekarsko-dent. Moellera w Berlinie Spec. Chirurgja jamy ustnej Orthodontia — Protetyka Leczenie elektrycznością i masażem wibracyjnym. Przyjmuje od 10-2 rano i od 4-8 wiecz. w Niedziele od 10-12 1269-0

ZAWIADOMIENIE

Niniejszym mam zaszczyt podać do wiadomości Sz. Klienteli mojej, iż z d. 15 b. m. **salon mój fryzjerski dla pań** został przeniesiony z ul. Piotrkowskiej 89 na **widzewską Nr. 86** (vis-a-vis parku Mikołajewskiego) w **prywatnym mieszkaniu** który wzorem lat ubiegłych, będę prowadziła nadal z zastosowaniem najnowszych zoobyczy w łachu fryzjerskim. Zbytecznym chyba dodać iż Sz. Panie w prywatnym mieszkaniu znajdują u mnie szereg bezporównania większych udogodnień od tych, z których korzystały w moim dotychczasowym sklepie frontowym.

Zwiąc nadzieję, iż Sz. Panie raczą nadal obdarzać mnie swem zaufaniem, łącząc wyrazy prawdziwego szacunku i poważania

Anna Neumann

Widzewska 86, front parter. Telefon 16-20

P. S. Przy salonie Sz. Panie znajdują również wielki wybór przyborów toaletowych. r1923-10

Piotrkowska 192. **Lecznica zębów** **Piotrkowska 192.**
Flombowanie i specjalne laboratorium zębów sztucznych i złotych koron. Reperacje i przeróbki sztucznych zębów na oczekaniu. Wymywanie zębów bez bólu przez lekarza dentystę **M. LERNERA.** Ceny bardzo przystępne.

SPACEROWA № 17 (dom Akcyjny, Towarzystwa K. Scheiblera):

Przy Szkole Kroju i Szycia Apolonji Kopydłowskiej

Łódź, ulica Piotrkowska № 115.

otwarte zostały kursy wieczorowe kroju i szycia

Dla niezamożnych za opłatą tygodniową

Zapis uczenie codziennie z wyjątkiem świąt od godziny 5-ej do 8-ej.

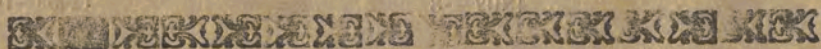
Polecam sz. Paniom Łodzi i okolicy swój salon **CZESANIA**, onduacji, masażu i parowania twarzy, manicur, mycia głowy i elektrycznego masażu twarzy **Anna PAWELEC,** Piotrkowska 275. Sumienne i akuradne wykonywanie zleczeń. P. S. Panie, które chcą nauczyć się fachu fryzjerskiego mogą korzystać z sumiennych wskazówek w moim salonie. 2023-8

W najlepszej i najspokojniejszej części miasta ZITTA położona

Pańska Willa

z pięknie urządzonego ogrodem i rawajeczka, 14 pokoiów kuchnię, ze wszystkimi wygodami, kąpielą, dużymi strychowami piwnicznymi pomieszczeniami i t. p. jest **natychmiast do sprzedania** — **cenie wartośc.** Bliższe wiadomości udziela ARCHITEKT HEINR. ZIEGER, ZITTAU, (Sia Niemcy.)

Przeciw Rzerzączce (Tryprowi) najnowszy środek „SALO” „PICZILIN”
działa szybko i stanowczo i według zaświadczeń lekarzy, uważany jest za środek racjonalny. Sposób użycia dołącza się. Prawdziwy tylko w metalow pudełku po 1 rb. i po 1 rb 80 kop. Działa skutecznie tak w wypadkach ostrych jak i chronicznych i w niedługim czasie usuwa najuporeczywszą ciecz Skład: Petersburg, ul. Razleżka № 7, apteka B. Konhejma. Jest we wszystkich aptekach. r2017-17

GABINET Leczn. Gzo-kosme yczny
Usuwanie brodawek węgrows, piegów etc. Wszelkie zabiegi upiększające aparatami elektrycznymi najnowszego systemu. Specjalność — regeneracja i trwałe rekoloryzacja siwych włosów bez użycia farby (Dyplom Akademji naukowej kosmetycznej w Paryżu). CEGIELNIANA № 4 telefon 8-42. Przyjmuje 11-2 od 4 do 7. wiecz. **Tylko dla Pań!** 1602-0 **Doktorowa Frydowa.**

Czy doprawdy?
Pani jeszcze nieużywała kremu tak bardzo rozpowszechnionego na całej kuli ziemskiej z niezawodnym rezultatem. Wydatek nieznaczny a korzyść wielka. Wszelkie piegi opalenizna, plamy, przyszcze węgry i liszaje natychmiast bezpowrotnie znikają. Dla uniknięcia następstw sprzedaż tylko w składach aptecznych na: **Nawrot № 54, i Konstancyńska № 75.** Cena za słoik 50 kop., mocniejszy 75 kop.

Leczenie Hemoroidów.
W celu racjonalnego, szybkiego oraz bezbolesnego wyleczenia **hemoroidów** należy stosować tylko czopki **REKTOSAN** środek uznany przez powagi lekarskie. Żądać w aptekach i składach aptecznych. Cena pudełka 1.50. Reprezentant: Towarzystwo CHEMIKOL, Warszawa, tel. 17-94

Institut de Beauté de M-le Milakowska (Zawadzka № 6) (uczelnica prof. Archambeau w Paryżu) Specjalne francusko-kosmetyczne masażu za pomocą lekarskich środków Hygieniczne pielęgnowanie i odmładzanie cery **TWARZY** Usunięcie zmarszczek, węgrows, piegów, krostowatej i ospowatej cery i brodawek. Wzmocnienie porostu włosów. Usunięcie na zawsze niepotrzebnych włosów na twarzy. Wyjątkowe użycie preparatów elektrycznych podług najnowszych wynalazków Opleka lekarska. Przyjęcia od 11-1 i od 3-7 w.

Kandydat nauk ekonomicznych, rutynowany nauczyciel przyspasabia we wszystkich przedmiotów kursu gimnazjalnego oraz wszystkich średnich zakładów naukowych, a także na patent dorztałosci. Specjalność: iacina, rosyjski (wypracowania) i matematyka. Zostać można od 10-12 i od 8-10 wieczorem. Adres, Południowa 18, m. 23.

ODEON „CHAZ BUŁAT”

Sensacyjny dramat w 3-ch wielkich aktach, z rosyjskiej serji złotej.

Wielki sensacyjny program. Między innymi: **Park Westchnień** Arcyzabawna komedia w wyk. amerykańskich artystów.

Nad program:

„FANTOMAS” DETEKTYW 4-ta SERJA

w 4-ch aktach. Dalszy ciąg wielkiego dramatu detektywów.

1) Zaginiony inkasent bankowy. 2) Krwawa ściana. 3) Tajemnicza maskarada 4) W rękach apaszy

W dramacie tym występuje w 3 rolach:

Wuj Mosh, Tom Bob, Fantomas, Lichwiarz, Amerykański detektyw, Człowiek w czarnym.

Ceny zwyczajne! .. Ceny zwyczajne!

Casino

Dziś do Poniedziałku włącznie: Wielki przeszło 2 godz. trwający program:

WOLNY PTAK

Wstrząsający dramat w 3-ch wielkich częściach z złotej rosyjskiej serji z znakomitą Czernową w głównej roli.

Ofiara miłości

Arcyzabawna komedia w wykonaniu ulubieńca Sz. Publiczn. Prensa.

Nad Program.

Pod maską błazna Sensacyjny dramat w wyk. artystów „Cines” z życia cyrkowców.

Straszne spotkanie płonącego pociągu z samochodami.

Ceny zwyczajne. Ceny zwyczajne.

Zupełna Wyprzedaż Mebli
Z powodu likwidacji interesu
 Jedyna okazja nabycia mebli najsolidniejszego wyrobu Po cenach niżej kosztu Warszawskiej fabryki Mebli
ZALEŃSKI i S-ka. Piotrkowska 56.

PERFUMERIA „IRIS” H. LACHS i S-ka
 W WARSZAWIE
 POLEGA
 WARSZAWA
 WYSTRZEGAĆ SIĘ PODRABIAŃ!!

MYDŁO WASELINO-LANOLINOWE
 UDELIKATNIAJĄCE SKÓRĘ
 WODE KWIATOWA, LARIS WYKWINTNA!!!
 WSZYSTKIE WYROBY NASZE OPAKOWANIE TRZONIE SĄ ZNANE MARKĄ FABRYCZNĄ.

POLECAM
 resztki wełniane na białki, suknie i kostiumy, tkaniny modne na suknie balowe, także bieliznę gotową, woalki, pończochy, rękawiczki, chustki ciepłe, oraz naity kaliskie i szwa carskie również tiranki sztory i portjery **Andrzeja 44, parter front.** r2094-10

Politechn. Program
Instytut bezpłatnie!
Bodenbach n/Elba
 Wykształ. Inżynierów, Archit., Technik., Chemików. r1718-12-1

ANUZOL
 Marka zatwierdzona przez Rząd, Nr 4530.
 GEDEKE i S-ka.
 PRAWOZIWY TYLKO W PUDEŁKU z PŁOMBĄ ROS. PANSIŃW. KOMORY CELNEJ.
 DLA SZYBKIEGO, WYGODNEGO I NIEBOLESNEGO WYLECZENIA
HEMOROIDÓW
 poleca się świeco
ANUZOL.
 Jest to środek wypróbowany, działający odroczośnie i uznany przez lekarzy za najlepszy.
 Pudełko 1 rb. 75 kop.
 Do nabycia we wszystkich lepszych aptekach i składach materiałów aptecznych.
 Przedstawiciele dla Królestwa E. KOCH i W. BORMAN Warszawa, Chmielna 19.

Magazyn mebli
Ekonomja
Firma chrześcijańska.
 Łódź. Piotrkowska 173.
 Jedynę źródło najkorzystniejszego nabywania mebli nowych i używanych. Duży wybór kredensów, stołów, krzesel, szaf, biur, bibliotek, otoman, materacy, łóżek, bielizniarek, garniturów salonowych, mebli giętych i t. d. kupować najlepiej tylko
w Ekonomji
 ul. Piotrkowska Nr 173
 1350-52

KALISZ
 Lokal odpowiedni na restaurację, cukiernię, biuro handlowe (obec. rest.) w najlepszym punkcie miasta obok Sądu Okręgowego do wynajęcia od 1 go lipca r. b. Zwracać się listownie m. KALISZ, al. Józefiny 15.
I. REIN. 2107-6

Kanarki, turkoty, Selterowskie, pęknie i przyjemnie śpiewające w dzień i przy świetle, bardzo tanio w wielkim wyborze Hotel Niemiecki ul. Średnia 1
Weferling z Harcu.

Doktor med. Bolesław Kon
 Choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne
 ul. Piotrkowska 56.
 nr. telefonu 32-62.
 Przyjmuje do 11 rano i 4-7 po poł.

Choroby skórne, weneryczne i niemoc piciową
Dr. Lewkowicz
 Leczenie trypra bez szparykowania.
 Przy syphilisie stosowanie prep. „606” i „914” Leczenie elektrycznością i masażem wibracyjnym.
Konstantynowska 12
o.o. teatr Selina.
 od 9-1 i od 8-9 dla pań od 5-6 niedziele od 9 do 2701-4
 dla Pań osobna poczekalnia.

Dr. B. Rejt
 ŚREDNIA Nr 5. Tel. 33-79
 Sp. choroby skórne, włosów weneryczne, moczopięciowe i kosmetyka lekarska. Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlicha-Hata „606” i „14” (wśródzynie). Leczenie elektrycznością (elektroliza) (usuwanie szpecących włosów) i oświetlenie kanału (uretroskopia). Godziny przyjęć od 4, do 12, i od 5-6 do 8-9 wiecz. w niedziele od 10-11 do 2-3 po po
 Dla W. Pań: osobna poczekalnia.

Dr. A. Steinberg
 Benedykta Nr 3 telefon 22-62
 Oddziały: Ortopedyczny, Roentgenologiczny, Światło-leczniczy i elektryczny
 Skrzywienia kręgosłupa, choroby kości, mięśni, choroby nerwowe etc. Godziny przyjęć 10-12 i od 4-6

Teatr: . . . Teatr:

Od dziś do poniedziałku włącznie:

Z Rosyjskiej złotej Serji

O CO płakają skrzypce

Wstrząsający dramat w 4 częściach w wyk. najlepszych artystów Moskiewskich Cesarskich Teatrów.

1) Dziecko ulicy. 2) Pierwsza miłość. 3) Nowa gwiazda. 4) Taniec śmierci. Produkcja firmy „Klucze szczęścia”.

Karmienie zwierząt i ptaków || Szatańskie źródła
Śliczne zdjęcia z natury. || Humorystyczne

Ceny zwyczajne. || Najlepsza muzyka w mieście.

Przed użyciem Po użyciu

Tak nadzwyczajną zmianę wywołuje

KOLA-DULTZ

najlepsza naturalna pożywka dla mózgu i systemu nerwowego.

Uspokojenie, działalność umysłowa, jak i w ogóle każda inna, oraz każde poruszenie ciała zależne są od mózgu.

Oslabienie: apatia, wyczerpanie, osłabienie nerwów, oraz ogólna bezsilność są oznakami braku energii życiowej. Ktokolwiek chce czuć się zdrowym, rzeźkim, oraz cieszyć się pełnią władz umysłowych i fizycznych, jako też dobrą pamięcią, a pracę i wszelkie trudy życiowe, jak przyjemność odczuwać, ten niechaj zażywa KOLA-DULTZ. Jestto naturalna pożywka dla mózgu i nerwów, odnawiająca i odmładzająca jednocześnie krew i będąca w ten sposób źródłem życia i nowej siły dla wszystkich organów ciała.

KOLA-DULTZ przwraca chęć do życia i pracy, oraz uczucie młodości wraz z jej zdrowiem i energją, które są rekojmią powodzenia i szczęścia.

Przy codziennym zażywaniu przez jakiś czas KOLA-DULTZ, nerwy się wzmacniają, wszelkie osłabienie ustępuje, a zdrowie i siły powracają niezwłocznie.

KOLA

zalecana jest przez powagi lekarskie całego świata i stosowana w szpitalach i sanatorjach dla nerwowych.

Proszę żądać KOLA-DULTZ bezpił tnie.

Teraz eają każdemu możność wzmocnienia nerwów, wystarczy napisanie karty pocztowej z podaniem dokładnego adresu, aby otrzymać bezpłatnie i franko KOLA-DULTZ'u, wystarczającą do wypróbowania zdumiewającego działania tego środka. Gdy skutek okaże się zadawalniający, natenczas prosimy uprzejmie o łaskawe zaszczytowanie nas zamówieniem. Prosimy o zażądanie próby natychmiast zanim WPan nie zapomni o swym zamiarze wypróbowania naszego KOLA-DULTZ'u.

Akc. Tow. „Powszechna Fabryka Przetworów Chemicznych w Budapeszcie”, Oddział na Artykułstwo i Cesarstwo, Warszawa, Nowy Świat Nr. 52, tel. 311.

Oryginalne pudełka KOLA-DULTZ znajdują się w sprzedaży we wszystkich aptekach i składach aptecznych. Próby bezpłatne wysyła włącznie tylko powyższa firma. r2101-1

Zimowy rozkład pociągów

od dnia 1-go maja.

Kolej warszawo-łódzka.

ODCHODZĄ DO ŁÓDZI: a) 12.15, b) 7.20, 8.05, 10.10, d) 12.50, e) 1.50, f) 3.45, g) 4.30, h) 5.45, i) 6.45, j) 7.35, k) 8.45.
PRZYCHODZĄ DO ŁÓDZI: a) 4.31, 7.22, 8.35, 9.35, b) 10.40, 1.00, 3.10, d) 4.55, e) 6.05, f) 6.55, g) 8.00.

Kolej warszawo-kaliska.

ODCHODZĄ DO KALISZA: a) do godz. 7.55, 12.21, 4.39, 6.13, 8.12
DO WARSZAWY o godzinie: 11.01, 12.34, 5.30, 7.31, 9.50.
PRZYCHODZĄ z KALISZA o godzinie: 1.21, 10.51, 12.22, 5.20, 9.50; z WARSZAWY o godz. 12.14, 4.26, 6.03.

Ochodzą do Łowicza 10. Przychodzą z Łowicza 7.45.

Kolej obwodowa.

Ochodzą ze stacji Łódź Kaliska do Słotwin o godzinie 6.03, ze Słotwin do st. Łódź-Kalisza przychodzi 5.27, Ochodzą ze st. Łódź-Kalisza do Kozuszek 1.11, przych. z Kozuszek do st. Łódź-Kalisza o g. 7.46.
UWAGI. Godziny wydrukowane tłustym drukiem oznaczają czas od godz. o wieczorem do o rano.

Pociągi oznaczone literą a) zatrzymują się w Andrzejowie, b), d), g), nie zatrzymują się na żadnej stacji, pozostałe pociągi zatrzymują się na wszystkich stacjach b), d), g), h) są bezpośrednie komunikacje.

Pociągi bez liter nie obowiązują połączenie z pociągami kolei wiedeńskiej i nadwisańskiej.

Inżynier R. Puciata
Budowniczy i Technik ubezpieczeń,
praktykujący od lat 35 w Warszawie a 4 ty rok w Łodzi
(Konstąntynowska 47)
sporządza wszelkie plany, projekty, kosztorysy, szacunki ubezpieczeniowe domów i fabryk z maszynami; prowadzi dozór budowlany, a także dopełnia ekspertyzy w sprawach granicznych budowlanych i mechanicznych. Budujęm się robotniczymi możliwymi utgi. 4839-1

Dr. med. W. KOTZIN
ul. Piotrkowska № 71.
Choroby serca i płuc
przyjmuje od 10-11 po poł. od 4-6
Telefonu nr. 21-19.

Dr. Helman
przeprowadził się
na ul. PIOTRKOWSKĄ № 68.
Choroby uszu, nosa i gardła. Przyjmuje od 10-12 i od 5-7 po południu
Telefon 16-00. 2035-

Lekarz dentysta
A. Cenżar
mieszka obecnie
ul. Piotrkowska 82.
Telef. 27-87.

Dr. Med.
A. Margolis
JUNIOR
Zielona 6. Tel. 6-13.
Choroby żołądka i kiszek.
przyjmuje od 9-11 rano i od 4-5 po poł. r1-3305

Lekarz-weterynaryjny
Szymon Wolman
ławrot 7, tel. 13-31
pracy w zakresie leczenia wohowujące, szczeplonki diagnostyczne ekspertyzy.

Doktor
Leon Grossman
Choroby wewnętrzne i nerwowe, mieszka obecnie Piotrkowska 88. Telefon 34-31. Przyjmuje od 9 do 11 rano i od 4-6.

Dr. S. Sznitkind
Średnia 3.
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych (stos. 606) i kosmetyki lekarskiej (włosy, twarz etc.)
Przyjmuje od 9 i pół do 11 i pół rano do 9 wiecz.

Doktor
W. DUTKIEWICZ
Choroby skórne i weneryczne
przeprowadził się mieszka obecnie
Fawrot Nr. 1.
9-12 r. i 5-8 pp.
Panie od 4-5 pp.

Dr. Bogusławski
b. ordynator szpitala S-go Du
cha w Warszawie przeniósł się w Warszawie do Łodzi
choroby kobiece przyjmuje od 4 do 6 po południu
Przejazd № 30

Doktor
Eugenja KERER-ERSZUNI
POWROCILA.
Choroby kobiece
Przyjmuje od 9-11 rano i od 3-6 pp w Niedziele do 12 ej przed połud.
PIOTRKOWSKA 121; telef. 13-87.
1510-0

Dr. Franciszek Koziółkiewicz
(senior)
mieszka obecnie na ul. Przejazd 8, front, I piętr. Tel. 17-14
Godziny przyjęć od 9 i pół do 11 rano i od 6-8 wiecz

Dr L. Klaczkin
Konstąntynowska 11.
Syphilis, skórne, weneryczne choroby dróg moczowych.
Przyjmuje od 8-1 rano i od 5-8 wiecz. Dla pań od 4-5 po południu

Ogłoszenia drobne:
A.A.A. Buchalter rutynowany b. urzędnik bankowy wychowaniec wyższej szkoły handlowej, posiadający znajomość języków niemieckich poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia uprasza się nadsyłać do Administracji „N. Kurjera Łódzkiego” pod „Buchalter-korespondent”. 4504-0

A.A.A. Kantor Siostry Boni Piotrkowska 10 Poleca do wybrania Sz. paniom z dobrą rekomendacją gospodynie, kucharki, młode nianki. Lokal kuczerów oraz wszelką służbę. 4818-2

A.A.A. Poleca wszelką służbę, tylko z dobrą rekomendacją Kaucjonowany Kantor Piotrkowska 69. 4819-3

A. Lepsze urządzenia do mieszkań: stołowe, sypialnie, kuchnie sprzedawane Karkut stołarnia, Pańska 74, magazyn, Pańska 99, parter 4833-4

A. Mufki i kołnierze futrzane po likwidacji tanio sprzedam Spacjerowa 27-6 4838-3

Bardzo tanio sprzedam różne meble Gubernatorska 20 m. 44 oficyna 4837-5

B. Łaska z węzłem z powodu wyjazdu do sprzedania. Ul. Rzgowska № 60 4836-3

C. Wierniki potrzebne do fabryki. Ul. Zawadzka № 16, 2-ga brama 4830-1

Do sprzedania zakład fryzjerski Adres dowiedzieć się w redakcji 4811-8

Do sprzedania aniaser do płekocionnego motoru zupełnie nowy Wiadomość: ul. Konstąntynowska № 18 na parterze w oficynie, szałnia sieni 3704-0.

Lokal po szkole, składający się z 7-miu pokoi do wynajęcia na ten sam cel od 1 lipca 1914 Wiadomość: Widzew ul. Wilanowska № 21 4769-3

Meble różne z trzech pokoi z powodu zmniejszenia lokalu rozsprzedam tanio. Zielona 10 m. 3. 4836-2

Poszukuję pożyczki od 8 do 10 tysięcy rubli na nowy dom przy ul. Warszawskiej w Pabianicach, na l-szy numer hipoteki po Towarzystwa Dom oszacowany na 26.000 rubli dochołu daje 2.000 rubli rocznie Kto by chciał pożyczyc niech na desie wiadomość do „N. Kurjera Łódzkiego” Zachodnia 37 pod „Osm-tysięcy”

Prośby sprawy karne, apelacje kasacje kontrakty korespondencji różnego rodzaju do instytucji rządowych i prywatnych. Nawid Maków Wldzewska 46 3350-

Potrzebny chłopiec na posyłki uczelny „Do mleczarni” Konstąntynowska 48 4519-

Potrzebny chłopiec do dwutyś. Benedykta 2. 4835-1

Pokoj z łądzienne m utrzymaniem lub bez tamże obiady prywatne, Benedykta 10 m 2. 4840-3

Szkoła tkaectwa i przedzalnictwa przy Kursach Technicznych Wadława Kujawskiego, Nowo-Cegielniana № 9 Wykłady dla nowostępujących w szkole wieczorowej rozpoczyna się 10 lutego. Informacji udziela i zapisy przyjmuje kancelarja kursów codziennie wieczorami. r1952-5

Sklep spożywczy do sprzedania przy ul. Długiej № 146. 4824-2

Udziałem lekcji gry na mandolinie Konstąntynowska № 24 m 9 prawa oficyna. II piętro od 2-4 po południu i od 7-8 wieczorem

Wierpir młynarski bardzo zdolny poszukuje miejsca w młynie-parowym lub wodnym. Oferty: w redakcji pod „Wierpir”. 4756-4

Z powodu zwinięcia składu aptecznego jest do sprzedania urządzenie koloru machonitowego, oraz stoje z napisami i szylidy bardzo tanio. Wiadomość: W składzie aptecznym W-go Szulca w Zduńskiej Woli. 4779-3

Zaginął paszport, wydany z gminy Łagiewnik, pow. łódzkiego, na imię Józefa Wróblewskiego. 4908-3-1

Zaginął paszport, wydany z magistratu m. Łodzi, na imię Michała Wiśniewskiego. 4810-3-1

Zaginął paszport, wydany z gminy Łęka pow. i guberni piotrkowskiej, na imię Zygmunta Majchrzakowskiego. 4817-3

Zaginął paszport, wydany z magistratu m. Łodzi na imię Piszeła Wartskiego. 4814-3

Zaginął paszport, wydany z gminy Mazew, pow. łęczyckiego, gub. kaliskiej na imię Ignacego Gralaka. 4821-3

Zaginął paszport, wydany z gminy Tkaczew, pow. łęczyckiego, gub. kaliskiej na imię Zofji Pawlak. 4829-3

Zatnieła karta od paszportu, wydana z fabryki Richtera na imię Ignacego Macońskiego. 4826-1

*****

Buchalterji
podwójnej, korespondencji i prawa handlowego oraz wszelkiej biurowości wyucza w krótkim czasie metodą praktyczną i przyspasabia na samodzielne buchalteria-korespondentów. Długoletni szef biura Akc. Tow. Oferty pod „Buchalter-praktyk” w administracji niniejszego pisma.

*****